

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

ÅRSSKRIFT 1984

DEN JYSKE
IDRÆTSSKOLE
VEJLE

Udgivet af Den jyske Idrætsskole og elevforeningen.

I redaktionen: Hans Lauge Petersen, Carsten Rasmussen, Flemming Westh, Carsten Lang Petersen (elevforeningen) og Ole Worm (ansvarshavende).

Meninger som fremføres i de enkelte artikler behøver nødvendigvis ikke at dække skolens synspunkter.

Forside: Svend Wiig Hansen »Drengen og djævelen«.

Alle linoleumssnit i dette årsskrift er udført af Svend Wiig Hansen.

Tryk: Udbyes Bogtrykkeri ApS, Vejle.

Indholdsfortegnelse

Forord	5
Om Svend Wiig Hansen - af Hans Lauge Petersen	6
DJI på vej mod 90'erne	11
Jubilæumstale - af S. Haugstrup Jensen	13
Et samlet virke - af Ole Worm	15
At komme hinanden ved - af Flemming Westh	20
Folkelig idræt - af Carsten Rasmussen og Ole Nedergård	28
Folkkehøjskolen og billedsproget - af Hans Lauge Petersen	33
Bare en bagatell - barneåret er jo forbi - af Ingebjørg Sandøy og Torben Holmgaard.....	39
At gribe og begribe - af Jørn Richter	45
Sundhed via håndværksfag - af Alice Grønberg	50
Musik og højskole - af Signy Jensen	52
Idræt og havregrød - af Mogens Rieks	56
Årets gang	59

FORORD

Redaktionen ønsker i Den jyske Idrætsskoles årsskrift 1984 at beskæftige sig med sig selv.

Hvilke grundlæggende ideer og handlingsplaner vil præge Den jyske Idrætsskole ind i 1990'erne?

Med skyldig hensyntagen til vort folkelige rekrutteringsgrundlag og de udtalte tanker og ideer, der knytter disse mennesker sammen omkring Den jyske Idrætsskole, er det for os vigtigt, at få formuleret ideer, der har grokraft; tanker, man selv tror på og som vore unge elever føler sig tiltrukket af.

Hver enkelt medlem af lærerrådet har derfor forpligtet sig til ene eller sammen med en kollega at formulere synspunkter, som man lidenskabeligt brænder for.

Det kunne opfattes som selvspejling og fanatisme.

Det bliver det, hvis vi ikke får et kvalificeret modspil. Vi ved, at dette modspil er til stede i de elever, der har været på skolen. Vi håber, at de kommer til udtryk ved enhver given lejlighed.

Samlingen af artikler indledes med den jubilæumstale, som Den jyske Idrætsskoles første medforstander, S. Haugstrup Jensen, holdt ved 40-års festen i 1984. Når man har læst den, føler man sig overbevist om, at der i højskolen er nogle grundlæggende bærende ideer, der alle omskiftelser til trods, stadig vil præge den danske folkehøjskole.

Kunstneren Svend Wiig Hansen har været så generøs at give os tilladelse til at bringe en række billeder, der med deres vitalitet understøtter artiklernes personlige kraft.

Ole Worm

Svend Wiig Hansen

Svend Wiig Hansen er kunstneren bag de grafiske tryk, der er eneste billedstof i dette årsskrift. De er i sig selv et kraftfuldt billedsprogligt indlæg. Det er ikke illustrationer, men selvstændige ytringer, udsagt i en stringens og med en råstyrke af en af dette århundredes betydeligste kunstnere. »Naturen er intet, billedet af den alt«, sagde maleren Harald Giersing lidt storladent. Den natur, der interesserer Svend Wiig Hansen er menneskenaturen. Det er den dæmoniske menneskenatur, der strider mod egne drifter. Som hele tiden er kastet ud i den tilværelseskamp, der kun bliver meningsfuld ved at blive kæmpet. Som sådan fortæller Svend Wiig Hansens billeder ofte på én og samme tid om den ydre verden og om den indre, sindets landskaber. Åndsbeslægtet som han er med de største ekspressionister er de psykologiske grundelementer kærlighed, had, jalousi, ensomhedsfølelse og livsangst. Det er kraftfelterne i vores liv. Og på en underlig modsætningsfyldt måde er det netop striden i disse kraftfelter, der er med til at bære os frem. Som sådan er tilværelseskampen en pant på, at vi er til. Og kun ved at stå ansigt til ansigt med tilværelsens grundsubstanser kan vi gøre *livet værd*.

De linoleumssnit, der er gengivet i årsskriftet, stammer alle fra et billedforløb med fællestitlen »Dage efter den 9. februar«. Titlen refererer til den officielle indvielse af kunstnerens store udsmykning i Kastrop Kirke 1974. Billederne er blevet til umiddelbart efter denne begivenhed som et effektivt punktum på en lang og sitrende skabelsesproces.

Billedtitlerne er ingen nøgle til forståelsen af de grafiske blade, og kan dog i visse tilfælde være et afsæt for en forestillingsrække. Men det er først og fremmest overladt til beskueren at tolke og tyde, at indgå i en dialog med det enkelte billede. Heller ikke her sker der noget uden anstrengelse.

Iøjnefaldende i billedrækken er den vitalitet, hvormed form og indhold gensidigt forstærker hinanden.

Omslagets grafiske tryk bærer titlen »Drengen og djævelen«. Det er et centralt motiv i Svend Wiig Hansens kunst. Måske er inspirationsgrundlaget hentet fra Edvard Munchs maleri »Piken og døden fra 1893«. End ikke i mødet med selve djævelen er mennesket slagent og

overvundet. De deformede kroppe er et særkende blandt Svend Wiig Hansens virkemidler. Og det er denne dobbelthed af drøm og virkelighed, realitet og symbolik, der skaber disse situationer af visionær kraft i Svend Wiig Hansens kunst.

I »Annaida« (s. 60) findes både styrken og ømheden. To menneskelige væsener skubbes fremad af en trekantfigur, der aktiverer det skrøbelige par.

I »Opgøret« (s. 54-55) og »Den hvide blomst« (s. 42-43), dominerer maskerne. Maskefigurerne er udsprunget af de halvhedenske folkelige fester og har til alle tider været stærkt symbolmættede. Masken giver så at sige alle de irrationelle kræfter mæle. I de to linoleumssnit understreges deres ekspressivitet af, at de bærer landskabet i sig, ernærer sig ved naturens kræfter.

Endelig skal nævnes »Den hvide prins« (s. 24-25) hvor portrættet formelig opsuger landskabet med eksplosionsagtig styrke og retter sine kræfter mod billedets hjørner.

Tilbage står indtrykket af en kunstner, der altid søger det store udtryk og som med ubønhørlig styrke lutrer vores sjæl i tilværelsens syrebåd. Svend Wiig Hansens kunst bærer ikke i sig mere end et menneske kan rumme, men heller aldrig mindre.

Hans Lauge Petersen

DJI
på vej mod 90'erne

SÅRET

Jubilæumstale den 11. aug. 1984

Grunden til, at jeg be'r om ordet et øjeblik, er den, at jeg – ja, min kone og jeg – også var til stede her for 40 år siden. Vores skole, Ry Højskole, var blevet taget af tyskerne, og vi var pludselig arbejdsløse. Men vi fandt ikke selv på at søge til Vejle. Ideen kom fra undervisningsminister Jørgen Jørgensen og statskonsulent Johannes Nævrup. De ville have, at der skulle være en højskolelærer på Den jyske Idrætsskole.

Sagen var kort fortalt den, at forstander Svend Aage Thomsen havde brug for offentlig godkendelse og støtte til idrætsskolen. Men da han henvendte sig, fik han i ministeriet at vide, at han måtte ændre sin i øvrigt gode skoleplan, så den passede til højskoleloven. Kun via højskoleloven var der mulighed for anerkendelse og statsstøtte. Svend Aage Thomsen svarede så: »Ja, men så forandrer jeg skolens plan, så den passer til loven. Jeg beholder navnet idrætsskole, men gør skolen til en idrætshøjskole«. Og det medførte, at idrætsmanden måtte acceptere en arbejdsløs højskolemand som medforstander, indirekte udpeget af ministeriet.

Jeg kan tænke mig, at det må have virket temmelig barsk på Ingrid og Svend Aage sådan at skulle have en fremmed fugl ind i den rede, de byggede her i den dejlige Nørreskov. Men det forløb over forventning godt. Det hele var uprøvet både for dem og os. Men det kom til at fungere, så vi i dag kan mindes særdeles meget godt fra skolens første år, fra lærerkredsen med Lisbeth og Salomonsen og fra de praktiske medarbejdere, K. Dam Søndergård i køkkenet og Knud Thomassen på kontoret. Knud Thomassen er her jo endnu og i fuld virksomhed. Se, hvis vi sammenligner skolen med et stort telt, så er alle I gamle elever bardunerne, men Knud Thomassen har hele tiden været en af teltets solide og sikreste støtter. Sådan en mand er uvurderlig for en skole. Men vi mindes også meget godt fra det første års to pionerhold – vi mindes meget fra den gang med stor glæde og taknemlighed – godt at så mange af pionerelevne er her i dag.

Den ny skole, der blev indviet ved en stor fest for 40 år siden, var altså ikke blot en faglig skole med uddannelse i idræt, gymnastik og boldspil, men det var også en højskole med almen undervisning i historie, litteratur og samfundsspørgsmål m.m.

Den jyske Idrætsskole var en ny skole, men den skulle alligevel ikke være noget helt nyt under solen, den skulle helst glide naturligt ind ved siden af skolerne i Ollerup, Snoghøj og Gerlev. På linie med de skoler skulle vi her prøve på at få Den jyske Idrætsskole til at finde sin plads, så den kunne gavne dansk idrætsliv, men også være til gavn for dansk folkeliv i det hele taget. Den skulle gøre et arbejde ikke blot på idrættens store område, men også for vort fælles menneskeliv, på folkelivets område.

Mange undrede sig dengang over, at det blev ordnet sådan. Var der ikke så mange opgaver på sportspladserne, i gymnastiksalene og idrætshallerne, at det var rimeligt at have en skole, hvor man gav idrætten alene førstepladsen?

Også i dag skulle man tro, at der er så mange idrætsopgaver, at der nok er brug for en skole, der lægger vægten helt og holdent på idrætten. Og det er jo rigtigt – der er en masse opgaver på det felt – det var jo navnlig det, som Svend Aage Thomsen rigtigt havde set.

Men skal alting gå godt, så må man være sin gerning voksen, ikke blot fagligt, men man må også selv være voksen i den forstand, at man ved, hvad målet er for ens arbejde. Og målet er jo ikke noget med et par millimeter eller nogle hundrededele sekunder, men målet – hovedmålet – er et godt ungdomsliv, der finder sin plads i det menneskelige og folkelige fællesskab i vort land.

Alt dette var nu ikke så svært for nogen af os at forstå for 40 år siden – i 1943/44. Det var i en tung tid, Den jyske Idrætsskole begyndte sit arbejde. Sorg og vrede over Danmarks skæbne prægede tiden. Det var jo krigens år med daglige meldinger om brutalitet, rædsler og råhed, drab og umenneskelighed på alle kanter. Vi forstod dengang let, at skolen ikke blot skulle være for idrætslivet, men at den også skulle være en skole for et ordentligt menneskeliv, ja, for selve vort folks fremtid.

Men det, som vi alle så let forstod dengang for 40 år siden, det må stadig være til at forstå. Forholdene er nok ikke så lette at gennemskue i dag som under krigen. Men alle føler vi tidens usikkerhed. Vi ved det alle, at umenneskelighedens seje og opløsende kræfter er i virksomhed med fredelige midler, der vil udviske og nivellere små lande og folk, men også med krigeriske midler, der i dag truer selve den menneskelige civilisation.

Men netop i en sådan tid – netop derfor – er der grund til at ønske Den

jyske Idrætsskole godt mod og tillykke med jubilæet, godt mod i mindet om tiden for de mange år siden, i godt mod midt i tidens usikkerhed og godt mod i arbejdet for ungdommens nutidsliv og folkets fremtidsliv.

Godt mod og tillykke med dagen i dag.

S. Haugstrup Jensen

Et samlet virke

Et højskoleliv bør kun i beskedent omfang følge industrisamfundets lineare tidsakse, hvor alt ugenummerfastsættes; alle aktiviteter klokkesættes. Det betyder imidlertid ikke en flugt til forrige århundreders natur-rytmiske tidsstruktur, hvor det var naturens gang, der for en stor del bestemte folks liv.

Den jyske Idrætsskole skal virke efter en social-rytmisk tidsopfattelse, der er kendetegnet ved fælles aktivitetsperioder. Det bliver disse handlingers hensigt og indhold, der kommer til at bestemme start- og sluttid og dermed den rytme, der kommer til at betone vor fælles liv.

Hvornår var N.N. elev? 79/80 eller 78/79?

Hun var elev, da julerevyen kiksede; da vi opfandt to nye spil; da vi havde fællesarrangement med UNICEF; da . . .

Den empiriske kvantitative fritidsforskning opererer med to tidsblokke, hvor en ændring i den ene medfører ændringer i den anden. Eksempelvis vil nedsat arbejdstid medføre øget fri tid - hvis ikke denne reststørrelse anvendes til længere transporttid, fortsat uddannelse m.v.!

Den social-filosofiske fritidsforskning opererer med en fri tid, der enten kan tolkes som den tid, der er karakteriseret ved sin egen struktur, der (bør) er forskellig fra produktionsverdenens, eller en fri tid, der komplimenterer arbejdslivet, idet den rummer generelle almenmenneskelige måder at arbejde på.

Det er i denne sidste opfattelse, at vor skole strukturerer sin tid. Vi taler om samlet virksomhed dvs. den tidsperiode, hvori alle kan virke, work, orke, arbejde. 90'ernes højskole bliver det virkefelt, hvor ansatte

og gæster ud fra formulerede ønsker, behov og ideer får lov til »at skabe sig« i forskellige arbejdsprocesser inden for forskellige kulturområder.

Traditionelt har DJI's væsentligste virke været idrætten. Idræt betyder virke med en vis kraft. Skolen nærer en stærk lidenskab for dette kulturområde og har rimelige forudsætninger for at arbejde med dette brede genstandsområde. I den udstrækning vore kræfter rækker til, skal denne hovedinteresse imidlertid følges med interesser, der udspringer af undren og nysgerrighed efter at se tilværelsen ud fra andre kulturaspekter. Nysgerrigheden styres ikke af eet bestemt kultursyn; men bestemte idrætslige handlinger bør ses i sammenhæng med andre menneskelige frembringelser.

Danmarks kulturgeografiske placering har ofte forårsaget kraftige kulturkampe her. Ved dette århundredes slutning hvirvles vi ind i en global mediebetings idrætsstrid mellem en overvejende amerikansk New Leisure-idræt, en national pædagogisk idrætsopfattelse og en lokal folkelig måde, at idrætte på.

Set i et lidt større kulturelt aspekt, befinder vi os i dag i et skæringspunkt mellem

en international medie-kultur
en national danneskultur
og en lokal folkekultur

Konflikt eller kompromis?

Da Danmarks kulturelle rolle ofte har været formidlernes, hvor vi har været i stand til at indoptage dele af nye strømninger og iklæde disse vor egen nationale klædedragt, søger vi at begrænse det ekstremt kommercielle i mediekulturen, neddæmpe det elitære i dannelsesstrukturen og være på vagt over for det selvtilstrækkelige i folkekulturen.

Det er ikke muligt, at ligne dette kompromis, men nok muligt at spinde den tråd, der afgrænser os fra andre og derved skaber Den jyske Idrætsskoles profil.

Et frit samfund, en fri skole kendes på sit kulturmønster, herunder den måde, den værdsætter idrætten på.

Idrætten tillægges forskellige samfundsmæssige funktioner (sundhedsmæssige, sociale, kulturelle funktioner. . .)

- Vi må håbe, at det passer - og derved fortjener idrætten også politisk opbakning og økonomisk støtte. Som institution er idrætten naturligvis politisk. Idrætten tillægges en brugsværdi; den er til nytte.

Men som bevægelsesaktivitet er den nytteløs. Man kan undvære den, man kan leve et fortrinligt liv uden at have dyrket idræt. Det bliver et andet liv, men ikke nødvendigvis et ringere. Idræt siges at være verdens væsentligste biting. På denne måde er idræt som mange andre kulturelle udtryksformer upolitisk.

Leg, forskning og nysgerrighed er aktive handlinger uden en direkte hensigt at ændre på den materielle omverden og er derved upolitisk.

Idrætten adskiller sig fra andre kulturområder ved, at dens genstandsområde er den dynamiske bevægelse som menneskets følelsesbetingede refleksion over egen kropslighed på måder, som mennesket finder mest værdifuld. Idrætten bliver kulturelle ytringer, der for det enkelte individ har gyldighed for dets relation til den fysiske natur og samfundet.

Det er Den jyske Idrætsskoles opgave via tolkning at bringe disse ytringer på begrebsmæssig form. En almen ytring kunne være rytmen, som den træder frem for os i mange aktiviteter, og på væsentlig måde strukturerer den vor tilværelse. Vi fornemmer klart, hvornår aktiviteter forløber rytmisk eller urytmisk. Men hvad gemmer sig bag fremtrædelsesformen?

Den jyske Idrætsskole bør skabe mulighed for mangeartede og intense oplevelser, hvori centrale almene ytringer er klart fremtrædende. I et forsøg på at forstå disse måder at ytre sig på, må vi bringe tolkningsmidler i anvendelse for at få indsigt i det valgte begreb med henblik på beskedent at bidrage til en større samlet forståelse for den enkelte.

I stedet for at se på disse kulturelle ytringer som dele af en samfundsmæssig funktion og dermed afledte politiske tilhørsforhold, dyrker vi også idræt for at være i stand til at fortælle en god historie om os selv og vort samfund.

Vi vil i den forbindelse tage udgangspunkt i disse kropssproglige ytringer og via kodning kan vi genfinde samfundet omkring os.

Det centrale aspekt ved idrætten bliver således ikke udelukkende at undersøge disse meningstilkendegivelser samfundsmæssige funktion og evt. påstulerede ideologiske funktion, men det modsatte; nemlig at genfinde samfundet via kulturen. På denne måde kan idrætten som globalt udtryksmiddel bevare en del af sin relative selvstændighed som en nytteløs, uproduktiv, fiktiv virkelighed – et tidsrum hvor man kan arbejde og virke uden at arbejde!

Men kropssproget har naturligvis store begrænsninger i evnen til at

give udtryk for en større samlet forståelse for individet – det udelelige – og dermed hele menneske.

Den jyske Idrætsskole må fremover være i stand til på mange andre kulturområder at bistå elever og kursister med at udtrykke og tolke. Vi må give dem redskaber i hænde, således de kan udvide deres oplevelsesradius og derved konfronteres med en større del af kaos. I normale som marginale situationer kan de derved blive i stand til at beskrive nuanceret tilværelsen i skrevne ord, talte ord, billedsprog, formsprog. . . og igennem denne beskrivelse og analyse være i stand til at placere sig i denne endnu delvis ustrukturerede virkelighed. Dette forsøger vi alle at gøre – vi kan ikke andet. Skolen kan blot hjælpe. På denne måde bliver vort virke alment.

Lad elever og kursister på Den jyske Idrætsskole indleve sig trygt i kulturområder og lad os møde dem med indfølgelse og respekt for deres egne bestræbelser på at skabe deres egen historie. Vi skal være forsigtige med tolkning; måske skal vi lytte til Henning Moritsens advarende ord om professionelle teaterinstruktører:

» . . . de kan være livsfarlige for skuespillere, hvis de også skal lave forestillinger.

En instruktør må ikke komme med en fiks og færdig tydning af den tekst, skuespillerne uendelig famlende nærmer sig fra første læseprøve. . . «

Den jyske Idrætsskole kender ikke forestillingen.

Men vil gerne hjælpe med til, at hver enkelt elev og kursist får deres egen forestilling.

Lad os spille, danse, male, synge. . . kort sagt leve os ind i situationer, der påkalder sig vor interesse i at få struktur på kaotiske situationer. De kulturelle handlinger bliver således midler – og forhåbentlig nyttige midler til noget, ingen på forhånd ved, hvad fører til. På en udefinerlig måde på samme tid brugbar som ikke brugbar.

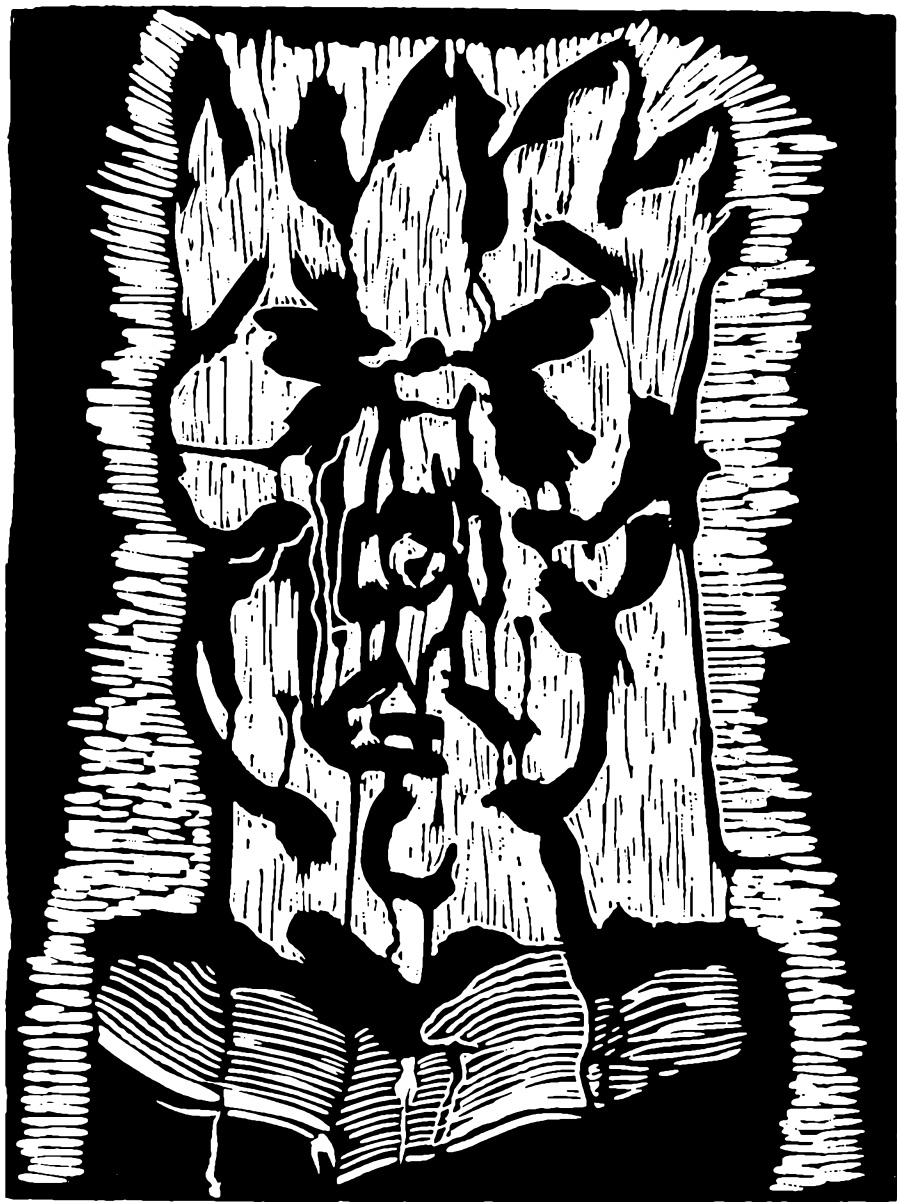
Et paradoks.

Eller som Klaus Rifbjerg er citeret for.

»Holdningsløs«?

»Nej, på sin mærkelige sammensatte måde, er denne ikke-holdning sandelig en holdning. Og den eneste, der duer«.

Ole Worm

KEJSERSØNNEN

»At komme hinanden ved« . . .

er i 80'ernes Danmark et udtryk, som de fleste trækker på skuldrene af. Det kan højest fremtvinge et lidt vemodigt smil hos dem, der i dag er i fyrreerne.

Da det i sin tid blev lanceret, lå der i det en række tanker og ideer, som baseredes på et ønske om en ændring af de værdinormer, som hidtil havde været drivkraften i den menneskelige tilværelse.

Det fremstod som modsætning til »Enhver er sin egen lykkes smed«, og det udtrykte et håb om, at det enkelte menneske i højere grad skulle interessere sig for, hvad andre menneskers ønsker og behov var fremfor kun at interessere sig for og fokusere på egne.

Der lå en klar målsætning bag udtrykket »at komme hinanden ved«. En fortolkning af udtrykket kan være svær, men er på sin plads, fordi der senere bliver foretaget en slags vurdering af, om målsætningen blev opfyldt.

Udtrykket kan omskrives til »at komme hinanden nærmere«.

Ikke at man »skal sidde på skødet« af hinanden, men at man skal forsøge at lære hinanden at kende, at forstå hinanden, at acceptere hinanden med alt, hvad dette indebærer.

Samtidig skal man udfordre hinanden ud fra den betragtning, at kun gennem kvalificeret med- og modspil udvikles vi som mennesker, hvorved udviklingen fremstår som en fremadskridende proces. Der overskrides grænser til glæde og gavn for alle – ikke kun for den enkelte.

Spørgsmålet

er nu, om målene blev nået. Det er der ikke meget, der tyder på, og én af årsagerne kan være, at de der burde have handlet, i stedet satte sig ned og diskuterede – i årevis.

Udviklingen gik i stå. Der fremkom ikke nye udfordringer.

Begrebet »at acceptere« blev udvandet. Vi accepterede (accepterer?) kritikløst. Vi blev (bliver?) handlingslammede, fordi udfordringerne udeblev. Vi havde (har?) ret allesammen, vi diskuterede (diskuterer?) for diskussionens skyld.

En diskussion bliver kun god, hvis den resulterer i en række nye handlinger, som er med til at ændre de bestående forhold i den retning, som diskussionens konklusioner viser.

Herved bliver en diskussion forpligtende, og den gør diskussionens deltagere forpligtede til at tage del i de efterfølgende handlinger. De bliver ansvarlige i ordets egentlige forstand.

Diskussionen

om ændrede værdinormer havde og har – lige netop det modsatte fortegn. Ingen føler sig rigtigt forpligtede, og der er i hvert fald ingen, som har ønsket at påtage sig ansvaret. Resultatet er, at det, som skulle ændres, idag er ved at få ny styrke i manges bevidsthed: »Enhver er sin egen lykkes smed«.

Nå, men det er jo nok samfundets skyld!

Måden

at diskutere på, giver sig udslag på mange andre områder end hvor det drejer sig om menneskelige relationer.

Også når betydningsfulde personer og deres indsats skal diskuteres. Det er vigtigt at finde ud af, hvad disse mennesker har sagt og gjort. Deres ord og handlinger er en del af vores historie – vores baggrund. Der kan heller ikke være tvivl om, at uden en Grundtvig, havde vi heller ikke højskolen, som den ser ud i dag.

Diskussionerne og fortolkningerne af Grundtvig er derfor meget vigtige, men hvis de ikke efterfølges af handlinger, som er nyttige *nu*, bliver det hele temmelig akademisk og højst sandsynligt nytteløst for alle andre end den, som kan hente sig en »doktorgrad« på emnet. Forpligtelsen og ansvaret forsvinder, og det bliver blot ordvekslinger om, hvem der har mest værdi: Grundtvig eller Marx eller begge!

Et nyt »slogan«

er ved at indprente sig i vores bevidsthed. Det lyder: Idræt for alle. Umiddelbart er der tre fortolkninger af udtrykket.

1. Alle skal dyrke idræt
2. Der skal udformes en type idræt, som alle kan deltage i
3. Alle, der ønsker det, skal have mulighed for at dyrke idræt

Den første fortolkning må være forkert. Det kan ikke være rigtigt, at alle absolut skal dyrke idræt. Uanset hvilke mål, man har med sin tilværelse, vil der altid være et alternativ, som kan bruges af enhver, som ikke synes, at idræt er det eneste rigtige.

Den anden fortolkning har været forsøgt, og resultatet har – heldigvis været, at denne form for idræt er uanvendelig, som eneste mulighed. Den tiltaler en meget lille gruppe af alle idrætsudøvere, og kan derfor kun bruges af den. For andre er den ubrugelig, fordi de mål, man har med idrætten, slet ikke kan opfyldes. For andre igen er den decideret kedelig. For dem virker den som et ubrugeligt kompromis, der i høj grad minder om resultaterne af ovenfor nævnte diskussioner.

For dem er en god og brugbar aktivitet ændret til total handlingslammelse.

Sidstnævnte må være den rigtige, og det betyder, at mængden af idrætsstilbud og arten af dem – skal være sådan, at alle der har behov for det, får mulighed for at dyrke idræt på egne præmisser. Det burde ikke blot være tilfældet m.h.t. idræt, men gælde for alle aktiviteter, der kan give det enkelte menneske en meningsfyldt tilværelse.

Sådan

er det ikke idag. Der kan nævnes flere store grupper som holdes udenfor. Specielt måske indenfor idræt.

Det kan bl.a. skyldes den struktur, som idrætten har.

At der er grupper, som tilsidesættes, ses tydeligt af den debat, der har været de sidste år indenfor den »etablerede« idrætsverden.

Debatten er igang, og man kan – endnu – håbe på, at den ikke ender med at blive uforpligtende og ansvarsforflygtigende.

Vi kan håbe på, at den hurtigt følges op af handlinger, som bevæger os hen mod målet: Idræt for alle.

Der handles

– meget i disse år. Bl.a. udsendes der en række rapporter og betænkninger, som afdækker en række problemer, og som anviser nogle veje, vi kan gå, for at nå vores mål.

Der sættes også en række aktiviteter igang rundt omkring, som hver for sig er rigtige, men – der desværre er tendens til, at »enhver er sin egen lykkes smed«.

Helheden mangler, og det er en skam.

Det vil måske endda vise sig, at det som yderste konsekvens kan få til følge, at der blot omstruktureres en smule i dansk idræt uden, at vi kommer et skridt nærmere målet.

Det kan ikke nytte

at vi allesammen tror, at vi sidder med den helt rigtige løsning. Vi skal vide, at vi har en del af løsningen – en del, som sammen med andre dele kan blive til en **HELHED**.

Vi skal ikke stjæle fra hinanden, vi skal supplere hinanden.

Vi skal ikke modarbejde hinanden, vi skal arbejde og handle sammen med hinanden.

Vi har selvfølgelig vores frihed til at fremkomme med egne synspunkter og meninger.

Vi har også frihed til at trække vore egne grænser, men det betyder ikke, at vi kan udelukke andre meninger og synspunkter, som ligger uden for disse grænser.

Friheden er ikke kun en ret, men nok så meget en pligt, der lader vægtige ord følge af kvalificeret handling.

Hvor står idræts højskolerne i dette billede?

Vi står fint, idet vi tilsammen dækker langt de fleste dele af idrætten. Samtidig er »idrætsbilledet« på hver enkelt højskole så nuanceret, at det på en række områder ikke er muligt at se nogen forskel. Det ser dog ud til, at denne enartethed i nogen grad er forkastet som et brugbart middel til i fællesskab at nå fælles mål. F.eks.: Idræt for alle.

I stedet har det i en årrække været vigtigt at få slået fast, hvad der er vigtigst: Eliteidræt eller breddeidræt.

Begge dele er ubrugelige, hvis der ikke er plads til begge.

Et mål

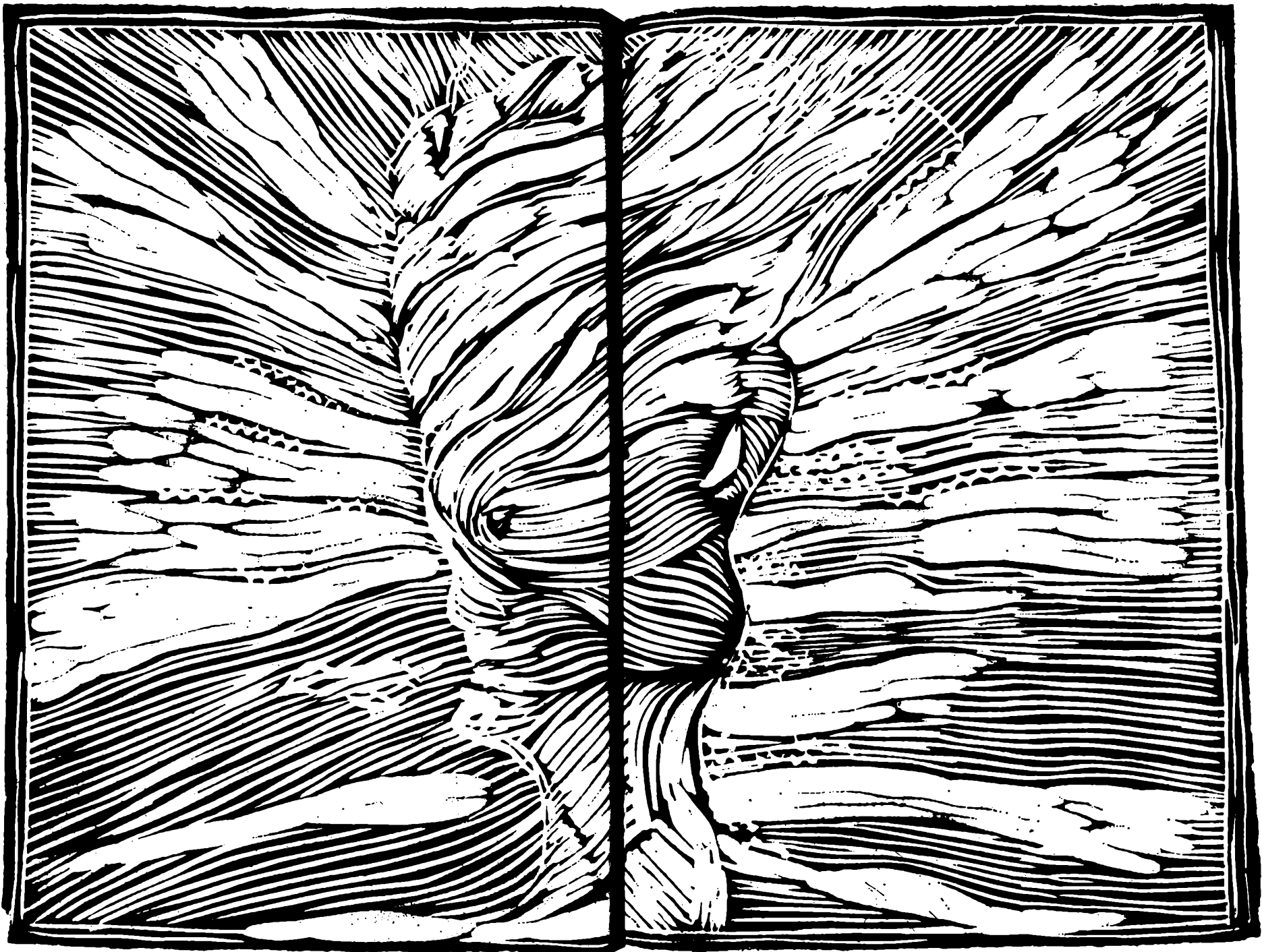
for de nærmeste år må være, at vi hver især fortæller hinanden tydeligt, hvad vi vil og hvordan, at vi fuldt accepterer hinandens måde at gribe tingene an på, og at vi hjælper hinanden til i fællesskab at skabe en **HELHED**.

I denne helhed indgår Den jyske Idrætsskole (DJI) som en naturlig og væsentlig del. Ikke kun fordi den hører til de skoler, som har mere end fyre år på bagen, men fordi der er ved at vise sig konturerne til det, som skal være vores del af mønsteret.

Efter års diskussioner

ser det nu ud til, at vi er ved at finde på plads.

Det er startet med, at vore struktur er ændret væsentligt, og det er nu ved at smitte af på det indhold, vi tilbyder vore elever.

DEN HVIDE PRINS

Dette vil givet få til følge, at vi igen må ændre struktur, så den kommer til at passe til det nye indhold.

Vi vil komme til at ramme flere målgrupper end nu. Ikke kun fordi vi mener, at flere skal have mulighed for at beskæftige sig med idræt, men fordi vi vil satse på nogle af de grupper, som ikke nu har tilstrækkelige muligheder for at deltage i den undervisning som tilbydes på en idræts-højskole.

I øjeblikket gøres det i nogen grad indenfor vores »normale« høj-skoleperiode, og det vil udvikle sig i de kommende år, så vores undervisning vil komme til at sprede sig over det meste af året. Vi vil integrere disse grupper uden at mene, at de kan deltage i alt til enhver tid.

Vores plads

i det samlede idrætsbillede kan også skitseres. Vi vil ikke arbejde med og for den udprægede topelite, men vi vil beskæftige os meget med konkurrenceidræt i alle dens facetter.

Vi vil også beskæftige os meget med idrættens øvrige muligheder i teori og frem for alt i praksis, således at begrebet »Idræt for alle« kan udvides til også at betyde »Idræt som en livslang mulighed og kvalitet«.

Vores plads i idrætsbilledet kan også karakteriseres ved, at vi gennem repræsentantskab og bestyrelse har et tilhørsforhold til DIF, og at vi som følge heraf har nogle forpligtelser som dels betyder, at vi må være med til at præge debatten i DIF og dels betyder, at vi må deltage i debatten i og samarbejdet med de øvrige organisationer.

Idræt

vil få en meget fremtrædende plads, men som højskole vil vi være forpligtede til også at styrke andre områder.

Det bliver nødvendigt, at beskæftige sig med menneskets hele livssituation.

Samfundsudviklingen vil få en central plads – herunder arbejde/fritid, uddannelse/arbejde, teknologi/muligheder og følger, natur/miljø og meget andet.

Andre aktiviteter, der kan indgå som alternativ eller supplement til idrætten, vil blive prøvet og vurderet, og – frem for alt – vil der blive arbejdet meget på at klargøre, hvordan hver enkelt har mulighed for at deltage kvalificeret i udviklingen, når de forlader os.

Vi bliver nødt til

at være udadrettede i vores forsøg på at finde en rigtig løsning. Vi kan ikke nøjes med at handle indenfor skolens fire vægge.

Vi skal komme selv – og vi skal sige ja til tilbud om at komme ud.

Ikke blot som »dem med en doktorgrad«, men som ligeværdige deltagere i den fremtidige debat og de deraf følgende handlinger.

Vore elever

vil have en central placering i alt dette. De vil nemlig til enhver tid kunne fortælle os, hvor meget der lykkedes, og hvor meget der er gået i en anden retning end den, vi ønsker.

Vi skal lytte til dem og lade dem afgøre, hvad der kan blive udgangspunktet i vores undervisning.

Det bliver en væsentlig forpligtelse for os, og det vil forpligte kommende elever til at vurdere deres eget udgangspunkt.

Det giver et ansvar til begge parter – og derved bliver friheden til »at gøre, hvad man vil« til friheden til »at gøre, hvad man bør«.

Retten bliver også en pligt.

Og det er jo ideen med det hele!

Flemming Westh

Folkelig idræt.

En beretning fra området mellem alvor og pjat.

»Vinteren 1983/84.

Mandag morgen kl. 6.30.

Vækkeuret får en lige højre efter få sekunders kimen.

Jeg vælter halvt bevidstløs ud af sengen, letter lidt på gardinet for at konstatere, at vejret er diset og trist.

Et rigtigt »søvngit« vejr. Rigtig uoplagt til at gå i gang med dagens gøremål.

I dag er en elevgruppe ansvarlig for undervisningen.

Bliver det mon spændende og fantasifuldt, som vi lagde op til i vores oplæg?

Denne morgen bliver tung og besværlig at komme igennem.

Børnene er ikke til at få op. De kom alligevel for sent i seng i går. Der foregår en hektisk kamp – børnene skal have tøj på, børstet tænder og spist morgenmad. Vi skal jo nå skolen, børnehaven og arbejdspladsen til tiden. Gerne et kvarter før.

Kl. 7.45 stiger jeg på jernhesten for i let regn at cykle over på skolen.

Kim er medansvarlig for planlægningen af timen kl. 8.00. Han står ved hovedindgangen og spørger efter 30 gulvklude.

I hallen er der gulvskrubbere, koste, gulvklude, fejebakker og en spand med vand. Alt hentet i skolens forskellige rengøringsrum. Hvad mon det skal bruges til?

Vi varmer op – til musik.

På en eller anden måde er der en varm og tillidsfuld atmosfære i gruppen. Alle deltager aktivt i opvarmningen. Vi har det rart sammen. Efter opvarmningen orienterer Kim om timens videre forløb. Vi skal spille »det rene vanvid« og freesbeebold.

»Dert rene vanvid«.

– Spillet afvikles/spilles på en håndboldbane eller lignende. Dog bør spillearealet have trægulv.

– En kamp skal spilles af 2 hold, hvert bestående af højst 6 spillere på banen af gangen. 5 markspillere og en målmand.

- Reserver kan indsættes i enhver kamp. Udskiftningen foregår flyvende.
- Hver markspiller tildeles en kost/gulvskrubber samt en gulvklud. Målmanden udstyres med 2 fejebakker og 2 gulvklude.
- Markspilleren skal hele tiden have mindst een fod på gulvkluden. Kosten fungerer som hockeystav. Målmanden skal have en fod på hver gulvklud og forsvare målet (håndboldmål el. lign.) med fejebakkerne.
- Det er tilladt at standse, men ikke spille, bolden med hænder og fødder.
- Kosten/gulvskrubberne må ikke løftes over hoftehøjde.
- Hårdt spil og andre unoder, f.eks. hvis den ene fod ikke har kontakt med gulvkluden, straffes med »vand på«. Dvs. få dråber vand på gulvkluden, så glider den ikke så godt på gulvet.
»Vand på« 2 gange medfører udvisning til næste scoring.
- Når bolden er ude af spil, startes spillet på ny med et dommerkast.

Antal deltagere: 12-20.
I takt med orienteringen/forklaringen af spillet ændrede stemningsbilledet sig markant.

Alle blev helt tændt på at komme i gang.

Praksissituationen afspejler også et virkeligt positivt engagement hos den enkelte. Mål og motiv smelter sammen til en fællesmængde Arbejde og leg bliver en enhed.

Der bliver en varm og tryk stemning, som udspringer af den enkeltes engagement i selve praksissituationen. Også i dag er det lykkedes for gruppen at bygge videre på den stemning, vi havde, sidst vi var sammen. Igen har det vist sig, at der i et godt forløb er en virkning der gør, at den enkelte bliver udfordret til at udvikle sine iboende evner i alle tænkelige retninger og derigennem være med til at skabe udviklingsmuligheder for gruppen som helhed«.

Dette lille stemningsbillede kunne være hentet fra en af vores dagbøger, hvis vi førte sådan en. Det siger noget om, at denne time var en god oplevelse. Men når man betragter den lidt på afstand, trænger der sig uvægerligt det spørgsmål på, om det ikke er det rene pjat, når man stormer rundt i hallen med en gulvskrubber i hånden og den ene fod på en karklud. Eller har vi på en eller anden måde fat i noget, der er rigtigt?

Umiddelbart er det oplagt at trække en parallel til Ove Korsgårds konstatering af den idébetonede idræts forfald, som ses i, at der i

perioden 1950-80 indenfor gymnastik skete en udvikling fra den bevidste brug af bøgegrene som symbol på det nordiske til brugen af vaskebaljer i en formentlig mere ubevidst symbolik. (1)

Er det den samme tendens, der ligger i vores eksempel?

Er vi ikke kommet længere end til at rode rundt på må og få bare for at være anderledes?

Det vil vi naturligvis benægte på det kraftigste, men for at begrunde det, må vi løfte blikket fra sporet og prøve at se frem mod, hvad det er, vi mener, det er væsentligt at arbejde hen imod.

Elevernes idrætsarbejde efter højskoleopholdet skal foregå blandt mennesker, der er præget af rodløshed, der følger af en opsplnitning og isolering som de sidste årtiers jagt på de materielle værdier har medført. Samtidig er der en stor usikkerhed overfor de store forandringer, samfundet er inde i. Forandringer, der bl.a. medfører, at lønarbejdets betydning som bærer af vores identitetsdannelse og hele kultur vil aftage. Der er også sket en kraftig vækst i udbuddet af alskens underholdning, der kan bruges til at fordrive den øgede mængde af fritid.

På dette marked er det ikke det idébetonede kulturarbejde, der er styrende, men derimod økonomiske interesser.

Det fremtræder således stadigt tydeligere, at det bliver vanskeligt at skabe sig en identitet og positiv selvopfattelse igennem arbejdet og det materielle, og at der derfor er et behov for at få skabt grupper, der ligger mellem den snævre familie og arbejdspladsen.

Disse mellemgrupper må rumme et indre liv, der er så stærkt og kraftigt, at det kan give afsæt for en identitetsdannelse, der ikke kun baseres på præstationer på arbejdsmarkedet.

Foreningen kan udgøre en sådan gruppe, men det kræver et bevidst arbejde med at skabe et liv, der har bud til både vores fysiske og psykiske behov. Det kræver, at den ihærdige indsats for at opnå den materielle rigdom, får et modspil i et rigdomsbegreb, der baserer sig på menneskelig udvikling i et fællesskab med andre mennesker.

Den enkelte forening må arbejde ud fra et tværgående kulturelt sigte og ikke kun arbejde med f.eks. idræt. Samtidig vil fællesskabet forpligte til et medansvar for livet i foreningen således, at selvforvaltning og selvorganisering bliver centrale begreber. Det vil altså ikke være en tilbudsforening, men en forening, der giver muligheder, hvis man vil engagere sig i at udnytte dem.

En sådan folkelig forening, der ikke blot søger det populære og under-

holdende, vil ikke tiltrække alle, men det må man blot tage som et tegn på styrke, idet den netop skal udfylde en anden funktion end at skabe tidsfordriv ved siden af arbejdet.

Det er vores erfaring fra arbejdet med idrætshøjskolens elever, at skal vi give dem mulighed for at tage denne udfordring op og give dem mod på at indgå i det folkelige foreningsarbejde, så skal vi nok arbejde bredt på det almene område, men vi skal også arbejde henimod at vise konkrete handlemuligheder.

Det er jo en gammel sandhed, at det er helhedsopfattelsen i foreningslivet, der er det centrale. og det siges ofte, at folkeligt idrætsarbejde blot beror på, hvilken sammenhæng idrætten indgår i. Men vi mener, at man må forstærke indsatsen for at skabe en praksis, der svarer til idégrundlaget. Det forsøger vi at gøre ved at arbejde med temaer, der kan skabe en forbindelse til den enkeltes øvrige liv. Det kan f.eks. være temaer som kamp og modstand, kommunikation, samarbejde om at løse problemer, angst osv. Om så forbindelsen reelt knyttes til andre situationer er et åbent spørgsmål. Det samme gælder det indledende spørgsmål, der gik på, om det var pjat eller noget rigtigt vi havde fat i. Vi mener dog, at spil som f.eks. »det rene vanvid«, i den sammenhæng det indgår i, dækker en god afprøvning af muligheder og en frihed overfor de etablerede specialdiscipliner, som er vigtig.

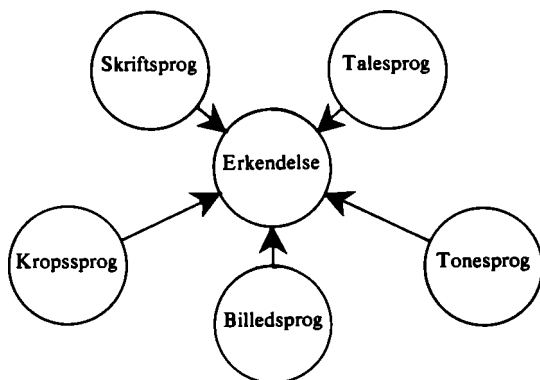
Men måske er det alligevel ikke disse overordnede forhold, der er hele nerven i et folkeligt idrætsarbejde. Måske er det centrale element i det hele den varme og trygge stemning, der kan opnås, når man gør noget sammen.

Er det egentlig det, der er det grundlæggende, som vi må søge at opnå?

Ole Nedergård / Carsten Rasmussen

Folkehøjskolen og billedsproget

Til enhver af vore sanser knytter der sig nogle sprogmuligheder. Gennem det talte og det skrevne ord, gennem musik, billeder og kropslig aktivitet henter vi viden og oplevelser ind fra vores tilværelse. Herigenem får livet form. Disse indtryk styrer vores syn på den samme tilværelse, bliver til erkendelse.

Alle disse sprogformer giver hver især mulighed for indsigt og oplevelse. Et digt om naturen giver sine muligheder for oplevelse, et stykke musik om det samme tema måske nogle andre. I princippet kan enhver af de ovennævnte sprogformer sige noget, som ingen af de andre er i stand til. Hvorfor skulle nogle male billeder, hvis det samme kunne siges i ord? Og hvorfor skulle vi danse, hvis vi kunne snakke os fra denne oplevelse? Ethvert sprogområde har en stringens, som er dets egen, som gør lige netop det egnet til at formidle et givent indhold.

Jo større vores sproglige repertoire er, jo mere smidigt og nuanceret vi kan bruge sproget i en situation, jo højere bevidsthedsniveau. Bevidsthedsniveau forstået som erkendelse af både rationelle og irrationelle størrelser i livet. Mange af livets områder har vi forstået, har vi »check« på, men der findes oplevelser, som vi ikke helt kan tydeliggøre os, men som vi alligevel finder vigtige. Med ord kan vi forsøge at forklare vore forelæelser, men sammenlignet med selve oplevelsen forbliver det som forholdet mellem en vandpyt og verdenshavet. Oplevelsernes indgribende natur er langt større, end hvad vi med ord kan forklare. Vor bevidsthed skælver, og dæmonerne og englene kæmper om vor gunst. Forklaringerne halter efter, som en anstrengt eftersnak, et

bjæf, mens den faktiske oplevelse allerede er ved at sætte sig i kødet på os. Disse oplevelser, som vi alle erkender er livsnødvendige for os, bærer ingen lovmæssigheder i sig, kun den, at de kræver situationens umiddelbarhed. De bærer ikke svarene i sig, kun mulighederne.

Med ord kan vi forsøge at forklare, hvorfor et bestemt stykke musik tiltaler os. Alligevel sidder vi måske tilbage med en fornemmelse af, at forklaringen ikke rakte. Det er netop stringensen i denne sprogform, *tonesproget*, som usynligt er tilstede. »Et billede siger mere end 1000 ord«, siger kineserne og antyder, at også overfor dette medium, *billedsproget*, risikerer det talte sprog, hvis vi insisterer på det, at ende i jere-miader af ord og skvalder – verbal selvstrangulering – kaudervælsk tale.

Generobring af sproget

Vægtningen af de forskellige sprogformer er imidlertid ikke en til alle tider fastlagt størrelse. I denne forbindelse kan det være passende med en kritik af det sprogarbejde, som har det talte og skrevne ord som alt-dominerende sprogform. Dette arbejde foregår bl.a. i dele af den danske folkehøjskole, ja måske er det selve hjertekamrene i højskolens krop.

For Grundtvig er det sproget, der gør mennesket til menneske. Men sprogformerne har også for ham en rangordning. Vigtigst er *ordet!* Det talte ord. Ordet er springfjederen til åndens verden og dermed til tilværelsen. Talesituationen er stedet, hvor ordene skal lutres. Dens centrum er hjertet, ikke fornuften. Al oplysning må behage hjertet, klog bliver man på det man først har fattet kærlighed til, siger Grundtvig. Tre egen-skaber må nemlig være tilstede i ordet: Kraft, sandhed og kærlighed. Disse krav kan det fornuftsbestemte, det klare og kølige forstandssprog, ikke leve op til. Sund forstand er noget andet end kold og abstrakt fornuft. Inspirationsgrundlaget er derfor heller ikke de traditionelle videnskaber, men derimod poesien, mytologien og historien, disse genrer risikerer ikke at havne i systemtvang og ideologisk forenkling. De kan tolkes og tydes, men ikke meningsbestemmes.

Traditionen med *det talte ord* er fortsat siden Grundtvig, omend det forekommer, at det i eftertiden er blandet grundigt op med det abstrakte og kølige maskinsprog, at samtalen i højskolen måske knap er så poetisk og fantasibærende, og at horisonterne følgelig er rykket tættere på. Den enkeltes perspektiv er skrumpet ind.

Det talte ord havde førsterang i den tidlige højskole. Sidenhen er det skrevne ord kommet til. Der tales og læses en masse i den danske folke-

højskole. Nøjagtig som i folkeskolen, på gymnasiet og i de højere uddannelser. Også på uddannelsesområdet kan man iagttage ensartetheden og nivelleringskraften.

Men det er dødsens farligt, hvis højskolen institutionaliserer tale og skriftsproget som foretrukne, endsige eneste sprognøgle til brug for den aktuelle tilværelsesforståelse. Det talte og skrevne ord er og var meget vigtigt i folkeoplysningens tjeneste, nu som i forrige århundrede. Tidligere var det især nogle samfundsbestemte årsager, der begrundede netop disse to sprogformer. Det var et samtalens samfund, en almuekultur med en tæt sammenvævning af arbejds- og privatliv og ringe orientering udover sproggrænserne. I dag har vi en massekultur, og på sprogsiden er vi i væsentlig grad domineret af *billedsproget*. Derfor må et billedsprogligt arbejde i folkeoplysningens tjeneste være vigtigt i dette århundrede.

Vores kultur er en billedkultur. Hvor »ordets verden« var menneskets konkrete virkelighed for Grundtvig, kunne en udvidelse af begrebet bestå i, at »ordets verden« blev omformet til »sprogets verden« med omstående model som grundlag. Dens centrum er stadig hjertet, ikke fornuften. Folkehøjskolen må stadig være en poetisk højskole, den må tro på andre veje til virkelighedsforståelse end de traditionelle videnskaber. Det må betyde et håndslag til de irrationelle sider af mennesket. Den rationelle, den konstaterende, systematiserende og teoriserende erkendelse er rigeligt repræsenteret i vore uddannelser. Den er karakteriseret af distance til tilværelse. Det kan vi imidlertid ikke nøjes med. »Vi er først og fremmest følelsesbestemte væsener, der tager os af, hvad vi ser og oplever. Hvad der gør universet nærværende for os er sansningen«, hævder K.E. Løgstrup. Det er sansningen, der er instansen for vores følsomhed eller mangel på følsomhed overfor ex. naturen. Men vi er vant til i den kultur, vi befinder os i, ikke at regne sansningen. Og har så travlt med at begribe og forstå alt, selv det der måske ikke er begribeligt for os, men som vi alligevel skønner har værdi. De tidligere nævnte sprogformer: *billedsproget*, *tonesproget* og *kropssproget* er områder med rige muligheder for umiddelbare oplevelser og sansning. En oplevelses- og følelsesorienteret højskole må udvikle disse områder. I dag er de sekundære i højskolen i forhold til *tale- og skriftsproget*. Et sans- og billedmættet område indenfor skriftsproget er digtningen, litteraturen. Men i forhold til hele sprogområdet er det et lille og undertrykt appendix, der ikke har været i stand til at holde sproget udspændt.

FORFALD

Massemediene har skabt et still-sprog, et stereotyp, usmidigt og nuanceret sprog, der kun har få billeder og associationer i sig. Billeder og forestillinger, der øger sansningen af og samhørigheden med din verden. »Velkendt er det, at sproget i dag er befolket af ord, der ikke fremkalder et eneste konkret billede i fantasien. I dag taler man f.eks. om ressourcer, materiale, energi etc. i forbindelse med vore naturforekomster. Tidligere talte man om bakkedraget, åløbet, havstokken etc«. Tilbage har vi et sprog gennemsyret af økonomisk tænkning, billedløst og goldt, som teologen Ole Jensen siger det.

Skal vi genvinde vore sansers fulde førlighed, må vi opdyrke de udgrænsede sprogformer. Og i øvrigt opskrive digtningen. Dette være understreget, ikke blot fordi hensigten skal være at udvikle vor oplevelsesevne og differentiere vore følelser, men at de har erkendelse til følge. I den forstand kan følelse og erkendelse ikke adskilles.

For Grundtvig var hørelsen hovedsagen. Det gjaldt om at opdyrke det almindelige dagligdagsprog og billedsproget, i betydningen symbol og sindbilledsproget. Altså et skrevet og talt sprog, der gav forestillingsbilleder. Poesien var nøgleordet. Den var en opfordring til handling, den indeholdt dristigheden og modet. Digtningen var den disciplin, der skulle formidle poesien.

I dag er det ikke tilstrækkeligt, at højskolen kun tager digtningen i sin tjeneste. Al kunst har erkendelse at bringe. Men kunst er også musik, dans, teater, billedkunst mm. Disse områder må inddrages, hvis vores undervisning stadig skal fastholde en poetisk dimension. Kunst er tilværelsestolkning. Og vi må alle fortolke, før vi kan forandre. Al kunst, der har appel, bliver til en levende fornemmelse af, at der er andet at forstå end den verden, som vi i teori og praksis har indrettet og underlagt os, og som derfor er et spejlbillede af os. Og i en kultur, som følgelig forholder sig til det gennemsnitlige, har vi brug for kunsten, der understreger forskelle og forholder sig til det særlige.

Men vi må også aktivt bidrage til at afprofessionalisere kunstudøvelsen. Også her gælder det, at der er tæt sammenhæng mellem selv at arbejde kunstnerisk og forstå andres kunstneriske udtryk. Det er også DIALOG. Derudover kan der med god grund hævdes, at jo mere vi holder fast i kunstens arbejdsområder, desto lettere er det at udvikle det almene, fordi disse netop er almene emner i vores kultur i forhold til mere skoleprægede emner.

Det er nødvendigt, at højskolen også indenfor kunsten mobiliserer et anderledes bredt poetisk oprør end det, der blot og bart inddrager det skrevne og talte ord. Vort mundtlige sprog er som nævnt blevet fattigere de seneste år. Vi har udviklet et sprog, som i høj grad er sansefattigt. Det sprog er ikke stærkt nok alene til at udtrykke det, vi i dag går og slås med. Kun ved også her at åbne for kunstens andre sprogformer, kan vi træne os op til at genvinde vore sanser, vores fantasi og vores handlekraft. Til eftertanke: Vi må arbejde teoretisk og praktisk med en langt bredere sprogforståelse end det er tilfældet idag. Det giver os bredden i erkendelsen, kvaliteten i folkeoplysningen. Vi må bruge kunsten til at beskrive, hvad der kunne kaldes den anden virkelighed, den virkelighed som ikke kun er bundet af de givne realiteter, men rækker udover. »Al nyskabelse opstår ud fra vores evne til at drømme«, sagde Asger Jorn. God jul!

Hans Lauge Petersen

Bare en bagatell

– barneåret er jo forbi

Lek er viktig for barn, sier skolen. Lek og konkurranse. Konkurranse er å vinne og å tape. Det er viktig å vinne, sier skolen.

Det ligger et lite barn i sengen sin på barneværset, under dynen, og vil ikke snakke med noen i hele verden. Han er sju og et halvt år og går i første klasse – og har klump i halsen og er rød i øynene. Og har grått ned i puten. Helt alene.

Det er den yngste gutten min som er født en måned for tidlig, og som har hatt ørebetendelse og halsbetendelse om og om igjen før han fylte tre år. Og som fremdeles ikke har fått til å lese ordentlig, selv om han snart er ferdig med første klasse. Han som er minst av guttene i klassen og minst av jentene i klassen. Og som er redd for mye som få andre er redd for. Minstemann som kan krype opp i sengen min søndag morgen og kile meg på ryggen med lette fingre og fortelle meg underlige eventyr fra andre verdener. Og som forsvarer alle som får kjeft eller blir kritisert. Han som alltid sier at de kan nok ikke noe for det – og det er sikkert ikke meningen deres. Han som sitter på stranden om sommeren med en klump ler og lager bittesmå fantasifigurer som siden blir tatt med hjem fra ferie – forsiktig pakket inn i bomull.

Han er det som ligger under dynen og ikke vil snakke med noen. Ikke med meg engang, selv om jeg sier, jeg er moren hans og allting. Og til meg kan han vel fortelle det.

Han kan det ikke først. Men etter en lang stund uten ord kryper han fram fra dynen og setter seg på fanget mitt og hvisker med rusten stemme, at det har vært skiløp på skolen idag. Jeg svarer, at det vet jeg vel. Vi hadde jo smurt skiene i dag tidlig og snakket om hvor moro det skulle bli. Og han hadde fått med seg termos med kakao og ekstra stor matpakke. Hadde det vært deilig i skogen? Været var jo så fint. Og hvordan hadde det gått?

Det hadde ikke gått i det hele tatt, viste det seg.

Minstemann var blitt sistemann i klassen i skiløpet. Aller sist. Og noen hadde ledd av ham og spurt om han aldri hadde hatt ski på benene før, eller? Og noen hadde sagt at det nyttet ikke å delta i konkurranser og greier med de fossil-skiene, og visste han ikke at det var noe som het

DEN HVIDE BLOMST SKYDER FREM

glassfiberski? At *det* var det eneste som gikk an nå for tiden. Lette, smørefrie plastikkski som gikk av seg selv. Det fikk han jaggju gå hjem til moren sin og faren sin og si, så han ikke dreit seg ut en annengang og stilte opp med de røde treskiene som så ut som om de kom fra museum og greier.

Gutten hadde arvet skiene fra han i midten – som hadde arvet dem fra eldstemann. Skiene var av god kvalitet. Ekte splitkein med hickory-såle. De hadde vært lakkert en gang i tiden, men nå var de røde oppå. Jeg hadde selv malt dem før vår yngste sønn fikk dem til jul. Jeg var godt fornøyd med resultatet. Det var guttungen også, og sa at så fine ski hadde han aldri sett før. Faren hans hadde investert i nye bindinger. Ekte rottefella. Skal det være, så skal det være.

Og minstemann tuslet fornøyd av gårde 1. juledag i løypa rundt parken, og kom hjem og sa at det gikk så det gnistret. Han og jeg gikk også flere søndager på rad. Og det var ikke vanskelig å se, at han trivdes med røde ski i skogen. Det gikk ikke så fort, og vi måtte stanse ofte. Og snakke om trærne og snøen og trodde jeg, at det var harespor der borte? Og hørte jeg alle vinterfuglene? Og var det ikke rart at under snøen sto anemonene og ventet på å komme frem?

Og gutten var svett i håret og glad i ansiktet, når han kom hjem og sa, at han syntes, det var gøy å gå på ski. Og tenk så fint det kom til å bli på skolens skidag, der alle barna og alle lærerne skulle være sammen og ha det moro. Og der ingen måtte lese høyt fra leseboka eller skrive tall på tavlen eller fortelle med høy stemme, hvordan jesusbarnet ble født. Skjønnte jeg at han gledet seg slik at han hadde nesten vondt i magen? Ja, det skjønnte jeg, og jeg hadde nesten vondt i magen selv.

Og nå er gleden over. Og det lille mennesket på fanget mitt lar sig ikke trøste og ikke lure av de pene ordene mine om at det ikke er så viktig i livet å gå fortest på ski. Eller være best eller flinkest eller raskest i klassen. Han ser bare på meg med stille øyne og sier at det er veldig vondt å være dummet iallefall. Og dårligst. Og han vil aldri gå på ski mer i hele sitt liv. Og aldri på skolen mer. Og aldri noen andre steder heller. For sånne som taper bestandig er det ingen som har bruk for alllikevel. Det har han hørt. Og det har han lært. Og det er sikkert sant også.

Eva Schram
norsk forfatter

Børn vil opleve, erfare og eksperimentere.

Børn har en naturlig lyst til at tilegne sig nye færdigheder, de har en fundamental nysgerrighedstrang og lyst til og glæde ved at erobre verden.

Børn tilegner sig virkeligheden gennem aktiv handling – de tænker, føler, oplever og handler gennem hele kroppen.

Vi er skabt til at tilegne os verdenen i eller gennem bevægelse.

Idrætten har det iboende fortrin at være bevægelse. Derfor skulle den også kunne være med til at tilfredsstille flere centrale behov hos barnet. Her tænkes i første række på forhold som behov for fysisk aktivitet, sansetræning, give mestrings- og selvhævdelseserfaring, spænding, udfordring, sociale kontakter, oplevelse af fællesskab, glæde og tryghed.

Men hvad er det for en organiseret idrætsverden de møder?

En voksenverden, hvor man grupperer, sønderdeler og opdeler børnegrupper, bryder sociale bånd, fratager dem medansvar og selvbestemmelse. Barskt sagt: En opdragelse til underkastelse og passivitet, til et liv som konsumenter. Træneren er den skabende og kreative som bestemmer, hvad der skal leges eller arbejdes med, deltagerne er marionetterne. »At gå til noget« indenfor idrætten er at blive lukket inde i snævre/faste rammer, hvor du kun må/kan gøre en ting, medens børns egen verden ikke i samme grad er opsplittet. Man går til noget, hvor andre er de ansvarlige, medens man i sin egen leg/aktivitet selv styrer regler, normer og indhold.

Indenfor de sidste par år er der da også kommet en stærk focusering på børneidrætten. Og man er langt han ad vejen enige om at noget må gøres anderledes.

Men man kan godt stå med en lille smag i munden af, at snakken så at sige er taget op, enten fordi man er begyndt at mangle børn til aktiviteterne eller fordi man ønsker bedre resultater, og ikke så meget af trivsel og udviklingsmæssige årsager.

Måske tager vi fejl, men det synes som om vi ikke i tilstrækkelig grad har inddraget spørgsmål som:

Hvad er det vi vil opdrage vore børn til?

Hvilke slags mennesker er det, vi ønsker vore børn skal udvikle sig til?
Hvilket samfund er det vi vil have?

Og hvor står vi – DJI – så henne i denne sag, som folkehøjskole og uddannelsessted for ledere til den frivillige og folkelige idræt?

– Vil vi i højere grad være med til at give plads til ham »mindstemanden«. – Vil vi i højere grad være med til at udvikle en idrætsverden som ikke udelukkende er resultatfikseret, men som giver plads for eksperimentering og undren. – Vil vi et foreningsliv som ikke måles i medlemmernes rekorder/holdenes placering og resultater, men i hvor godt den enkelte trives og om fællesskabet fungerer.

Kan vi gøre noget i praksis?

Ja, vi kan da forsøge såvel i det små som i det lidt større. Hvad er der egentlig at være bange for?

– Hvad med at turde tænke i andre hold-, bane- boldstørrelser eller i andre regler eller måder at træne på eller at lære på.

– Hvad med at bryde alders- og køngrænser.

– Hvad med at lave andre turneringssystemer – eller helt bryde dem.

– Hvad med ikke at fokusere på vindere/tabere-problemstillingen.

– Hvad med at give legetilbud.

– Hvad med at have tilbud som i udgangspunktet er bygget op om mangesidighed (vi prøver at spille fodbold, næste gang kunne vi godt tænke os at spille volley – eller vi vil lege dåseput eller danse eller spille teater eller cirkus eller. . .

– Hvad med at tilbyde muligheder for aktiviteter hvor børn og voksne kan være sammen.

– Hvad med at sætte projekter igang, som kunne være med til at vise andre måder at gribe sagerne an på.

– Hvad med at. . .

*Torben Holmgaard
Ingebjørg Sandø*

At gribe og begribe

Der tales i denne tid meget om idræt for alle. Ikke desto mindre burde det i sandhedens interesse snarere hedde idræt for næsten alle.

Der er især én gruppe, som ofte bliver overset både i det etablerede foreningsliv og i højskolesammenhæng: de handicappede – ikke mindst de psykisk udviklingshæmmede, som den officielle etikette lyder, når man mener åndssvage.

De negligeres af mangfoldige årsager. Usikkerhed, fordomme, manglende erfaringer, »dame-hatte-mentaliteten« (dvs. »åh, hvor er de (åndssvage) altså taknemmelige – og så glade!«) og »beundringsflugten« (dvs. »hvor er det godt, at nogle vil tage sig af dem«), er nogle blandt mange årsager til ikke at inddrage de åndssvage og handicappede i det hele taget i foreninger og på højskoler for såkaldt ikke-handicappede.

Nu er det klart, at der vil være nogle problemer, akkurat som der også vil være visse problemer med ikke-registrerede handicappede, altså mennesker, som ikke har fået det officielle stempel handicappet og derfor går under benævnelsen normal. Og at være sammen med lutter normale er jo ikke noget særligt handicap undtagen altså for den handicappede – eller er det omvendt?

Vi må have nogle beviser for, at det gavner handicappede at dyrke f.eks. idræt eller beskæftige sig med fysiske aktiviteter. Har I nogle beviser? Som om et normalt liv afhang af beviser og bevisets stilling. Men ok – vil man have beviser og ikke blot beskrivelser af erfaringer, så lad mig give nogle begrundelser for at arbejde med fysiske aktiviteter og den tilsyneladende psykiske effekt af dette arbejde, når det drejer sig om normale med et fysisk eller psykisk handicap.

Fysisk og psykisk sundhed

Fysisk aktivitet og psykisk sundhed betragtes ofte som adskilt fra hinanden, det vil sige, man taler om fysisk sundhed på den ene side og psykisk sundhed på den anden. Men der er nok mere en sammenhæng end en adskillelse. Der er tale om to aspekter af samme sag, som når somatiske (kropslige) lidelser påvirker den psykiske tilstand og psykiske lidelser fører til kropslige forandringer (f.eks. tab af legemsdel kan føre til depression, eller stress kan føre til mavesår).

Fysisk aktivitet og mental sundhed

I flere undersøgelser (1,2) har man konstateret en positiv sammenhæng mellem fysisk aktivitet og reduktion af følgende indikatorer i mental sundhed:

- angst
- depression
- nervøsitet
- søvnproblemer
- emotionel instabilitet
- generel træthed

Den konstaterede sammenhæng synes især at gælde for personer, som i deres udgangspunkt er specielt dårlige både i deres fysiske og psykiske funktionsniveau, m.a.o. må det siges også at gælde for åndssvage.

Blandt 2.500 mentalt syge undersøgte man effekten af løb i forbindelse med den psykiske tilstand. Konklusion: 1) personernes energiniveau blev forbedret, 2) de psykiske spændinger reduceredes som følge af den fysiske aktivitet løb. (1,2).

Fysisk aktivitet og identitet

Der må formodes at være en sammenhæng mellem en persons kropsbillede og hans opfattelse af sig selv. Ved *kropsbillede* forstås de systematiske indtryk et individ har af sin krop, og den måde kroppen bliver opfattet på af personen selv. Hans opfattelse af sig selv, kan vi kalde for hans *selvbillede*, som er udtryk for oplevelsen og vurderingen af én selv, sådan som man opfatter sine egenskaber, holdninger og værdier. Endelig kunne man anføre, at en person også har et *idealbillede* som udtryk for, hvordan man ønsker at være.

Hvis fysisk aktivitet eller fysisk træning medvirker til et ændret kropsbillede og en mere positiv opfattelse af egen krop, kan hele personens selvbillede påvirkes i positiv retning.

Eide (3) og McCloy Laymann (4) konkluderer, at fysisk aktivitet og fysisk træning fører til en mere positiv holdning til ens egen krop og fører til et mere positivt selvbillede, og de mener, at den positive bedring indikerer en bedring i den psykiske sundhedstilstand.

Fysisk aktivitet og psykiske spændinger

Videre peger de på, at fysisk træning har en gunstig virkning på angstniveauet. Den fysiske aktivitet medfører fysiologiske forandringer, som så igen øger modstandskraften overfor psykiske påvirkninger og stress.

Der er et samspil mellem psykiske spændinger (nervøsitet, angst) og muskeltonus. Samspillet begrundes med, at den fysiske aktivitet fører til en reduceret muskeltonus i større muskelgrupper. Følgelig vil den reducerede psykiske spænding sandsynligvis kunne henføres til den reducerede muskeltonus.

Fysisk aktivitet virker aktiverende på hjernens centrale nervesystem (CNS), og den opståede aktivering kan relateres til forskellige psykiske tilstande som vågenhed og oplagthed. Ud fra den betragtning spiller den fysiske aktivitet en ikke ringe rolle som motivation (f.eks. oplagthed) i forbindelse med indlæring.

Den fysiske aktivitet kan medvirke til at ophæve blokeringer i forbindelse med en persons opfattelse af sig selv, kan være med til at ændre personens selvbillede.

At lykkes med en fysisk aktivitet kan påvirke den enkeltes selvfølelse og personlighed i positiv retning. Som eksempel skal jeg nævne følgende episode fra en træningsaften med en åndssvag pige: »Pernille, prøv at slå bolden over til mig!« (Vi spiller badminton). »Nej, mig, ikke du«, svarer hun. »Jo, prøv nu - du kan godt«, vedblev jeg. »Nej, mig, ikke du!«, fastholder hun.

Hun kommer dog i gang; prøver et par gange uden held, men lige med ét lykkes det for hende. Hun rammer bolden, som flyver over til mig til akkompagnement af hendes jublende: »MIG, DU! MIG, DU!«

For Pernille *kunne*, og når du kan noget, så er du noget, så du'r du til noget, derfor jubler hun : »MIG, DU!« Eksemplet er ikke enestående. Det er udtryk for noget væsentligt i forbindelsen fysisk aktivitet og psykisk udvikling: du bliver til noget i kraft af det du kan, dvs. i kraft af det, som lykkes for dig.

Nogle udvalgte karakteristika hos åndssvage

Chasey (5) og Ismail (6) siger samstemmende om åndssvage, at de generelt har en svigtende fysisk form, og at de udviser store motoriske problemer.

Hertil peger Bjørke (7) samt Wessel og Vogel (8) på, at selv kortvarige træningsprogrammer, dvs. træningsprogrammer af nogle ugers varighed med vægten lagt på:

- 1) konditionstræning
- 2) opøvelse af motoriske færdigheder

resulterer i en markant såvel fysisk som psykisk fremgang.

De generelle virkninger i fremgangen viser sig i:

- 1) bedre selvopfattelse
- 2) øget social modenhed
- 3) øget intelligens
- 4) markant fremgang i finmotorikken

Fysisk træning kan medføre en bedring i udviklingen af færdigheder og evner, en bedring, som yderligere kan medføre en væsentlig bedring i deres sociale tilpasning, trivsel og generelle livssituation.

Eller sagt på en anden måde, så medfører det *at kunne* udføre forskellige fysiske aktiviteter øget selvtillid, som kan medvirke til forbedret intellektuel præstation.

Ismail (6) og Cratty (9) fremhæver, at der er signifikante, (men lave) korrelationer mellem motoriske færdigheder og intelligenskvotienten, dog forekommer der højere korrelationer hos åndssvage end hos ikke åndssvage.

I en eksperimentel undersøgelse foretaget af B.J. Brown (10) om virkningen af et styrketræningsprogram på den intellektuelle og sociale udvikling hos åndssvage drenge konkluderes, at eksperimentalgruppen opnåede en signifikant højere IQ (Terman-Merrill-test) og modenhedskvotient efter træningsperioden.

Det centrale princip

Jeg fastslår:

1. Senso-motorisk træning er af betydning for udviklingen af det menneskelige intellekt.
2. »... handlinger og konkrete erfaringer danner grundlaget for intelligensens udvikling«. (Piaget)
3. Øvelse i *koncentration* og evnen til at følge en given instruktion virker fremmende for udviklingen hos åndssvage og kan opøves via fysisk aktivitet.

Det er derfor vigtigt at lære mennesker at *gribe*, før de kan *begribe*.

Jørn Richter

Kildehenvisninger:

1. *Fasting, Kari*: Fysisk aktivitet i fritiden og enkelte indikatorer på mental helse, Oslo 1980.
2. *Higdon, H.*: Can running cure mental illness? *Runners World* 1978, No. 2, p. 36-43.
4. *McCloy Laymann*: Psychological effects of physical activity in »Exercise and Sport Sciences Reviews, Vol. 2, Academic Press, N.Y. 1974.
3. *Eide, R.*: Om tilhøvet mellom kroppsbiletet, sjølvbiletet og fysisk arbeid. *Tidsskr. Nor. Lægeforen.* 1980, 100, 000-000.
5. *Chasey, W.C.*: Effects of physical developmental program on psychomotor ability of retarded children. *Am J Ment Detic* 1971, 75, 566-570.
6. *Ismail, A.H.*: Integrated development. Pp. 1-37 i Kane, J.E.: Psychological aspects of physical education and sport. Routledge and Kegan, London 1972.
7. *Bjørke, G.*: Fysisk aktivisering av mentalt retarderte barn. *Tidsskr. Nor. Lægeforen.* 1978, 98, 134-136.
8. *Wessel og Vogel*: Studies related to moderately (trainable) persons. *The Best of Challenge. Vol. III. American Alliance for Health, Phys. Education and Recreation, Washington D.C.* 1977, 104-108.
9. *Cratty, B.J.*: Motor Activity and the Education of Retardates. Lea and Fibiger, Philadelphia 1969.
10. *Brown, J.*: The effect of an isometric strength program on the intellectual and social development of trainable retarded males. *Am Correct Ther J.* 1977, 31 (2), 44-48.

Sundhed via håndværksfag

Sats på de kreative håndværksfag

Uanset hvilket miljø man kommer fra, og hvilken erfaring man kommer med, når man melder sig ind på højskolen, så kan den påvirkning og oplevelse, man får via håndværksfagene, være en balast, som kan/skal bruges senere i ens liv. Og hvorfor nu det?

Masser af mennesker kommer på et tidspunkt i deres liv i krise, som kan medføre forskelligt misbrug. Afhjælpning af dette problem kan måske være forskellige kreative sysler, idet man derved lærer at bruge sin fritid på noget meningsfyldt, som måske fjerner den ensomhed og grublen, man ellers stod midt i og eventuelt kun kunne drikke sig ud af.

Hvis min teori holder, så var man nok »sundere« i gamle dage, hvor der blev holdt »bindstow« med strikning, spinding, horn/ben arbejde, træsnitning og løbbinding (halmarbejder). På den tid var såvel kvinder som mænd engageret i beskæftigelsen, børn og gamle i en skøn forening. Og ofte havde tingene en brugsværdi og en rig symbolik.

I dag er det hovedsageligt kvindearbejde at lave husflidsarbejde – nogle producerer brugsting, og andre finder det meningsfyldt at udvikle nye skulpturelle former, farver, kreationer. Fællesnævneren er afkobling. Mange kvinder stresser ganske enkelt af med et strikkesæt, og det kunne mænd nok lære meget af. Måske er det på vej? Jeg kan da huske drenge, der har deltaget på typiske pigefag, og senere har fortalt, at de stadig dyrker det. Heldigvis sker der en kraftig opblødning og holdningsændring omkring dette, og selv om det går langsomt, så går det fremad.

Kan du huske en god, hyggelig arbejdsstund – på et værkstedsfag? Dvs. når der arbejdes seriøst og snakken går, om skjortens udsmykning, om familie, om dagligdagen, om fremtidsplaner eller 117 andre ting. Det er for de fleste rekreation, afstresning, som er særdeles vigtig, når man skal stå ansigt til ansigt med den ofte barske virkelighed.

Lad os udvikle det! Lad det blive en naturlig del af vor fælles hverdag.

Det er et opdragelsesspørgsmål, som børn *må* lære, så de kan blive gode arbejdsløse, gode førtidspensionister eller måske bare give fritiden et sundt, meningsfyldt indhold.

At kede sig er ihvertifælde helt unødvendigt.

Alice Grønberg

FORTVIVLET

Musik og højskole

Musik har alle dage haft en umådelig magt over menneskers sind. Den følger os dagen igennem – og livet igennem. Den beriger vort sind både i glæde og i sorg; den lyser op i vor hverdag; den gør vore fester festligere; den giver vort liv indhold, når vi lytter til den, og når vi selv synger og spiller. Hvilke muligheder har vi så for at beskæftige os aktivt med musik?

Børn udtrykker sig naturligt i musik. Når de bliver større, får de sværere ved at udtrykke sig i musik, hvis de ikke fortsat stimuleres. Derfor er det helt galt, at man i folkeskolen tager musikken (og legen og billederne) fra børnene, når de nærmer sig puberteten.

Når disse børn bliver voksne og kommer på højskole, må de prøve at genvinde barnets naturlige omgang med musikken, samtidig med at de som voksne må forholde sig til omverdenen. Musikken kan da behandles fra forskellige synsvinkler:

Musik som socialt kulturfænomen

Musikbrugeren er kunde og tilskuer i et økonomisk marked, der er behersket af kræfter, som ligger uden for den enkelte borgers umiddelbare indflydelse. Indsigt i disse mekanismer, de grundlæggende interesser og de anvendte påvirkningsmuligheder er vigtig i denne del af musikundervisningen.

Den bevidste lytten

Indsigt i og viden om musikkens elementer øger opmærksomheden over for dens kvaliteter. Man bruger sin egen musik mere kvalificeret, og gøres opmærksom på andre muligheder.

Kreativ udøvelse

Oparbejdelsen af musikalsk kunnen og udtryk og oplevelsen af disse færdigheder kan bruges i sociale sammenhænge. Og oplevelsen herved er næsten uafhængig af færdighedernes omfang.

På vej mod 90'erne er musikken et til tider næsten skræmmende perfekt teknisk produkt, som vi modtager det via medierne. I nogle år har almindelige mennesker på forhånd opgivet musisk selvudfoldelse – kravene til resultatet var for store. Man mættes med musikindtryk dagen igennem – musikken selv træder i baggrunden og får muzakfunktion.

Imod denne opfattelse er der ved at komme en reaktion, som det er en af højskolens opgaver at støtte og forstærke. Vi kan selv! Vi kan synge, vi kan spille, vi kan udtrykke os i tonesprog – og vi skal gøre det med endnu større nødvendighed end nogensinde i denne teknikkens tidsalder. Den oplevelse, man kan have med musikken, har Benny Andersen givet udtryk for i sit digt:

»Spillemand«

Når jeg spiller
er jeg ikke en anden
men noget andet
tom for alt andet musik.

Det er ikke min smerte
eller lykke I hører
den forsvinder ved første anslag
Det er musikken
der benytter sig af
at jeg rører ved den.

Hvor er musikken
i mine fingre og nerver?
i noderne?
i klaveret?
i mit hovede?

Jeg ved det ikke nu
jeg ved det kun
og ingen forklaring behøver
tom gør jeg plads for musikken.

Signy Jensen

Idræt og havregrød

Fodbold, håndbold og andre holdidrætsgrene på højeste niveau er hovedingredienserne i den idrætslige servering, som aviser, radio og TV præsenterer den sultne dansker for. Garneringen er ofte delikate oplysninger om spillernes indtjening, aktuelle handelsværdi og sundhedstilstand. Som forret tilbydes småbidder af de lettere fordøjelige individuelle idrætter som badminton, billard og speedway. Desserten består af de søde sager som f.eks. kvindelig idrætsudøvelse og handicapidræt, der begge serveres uden egentlig interesse for deres indhold af idrætslige kvaliteter, men som regel er med på grund af netop deres sødme og »skønhed«.

Denne idrætsmenu finder vi i mange forskellige sammensætninger, men karakteristisk for den er, at den altid indeholder store mængder af ovenstående hovedingredienser. Efterhånden er vi så vænede til menuen, at vi indtager den, uden tanke for indholdet, og uden tanke for den distance der i virkeligheden er fra den til vores personlige behov.

Menuen præsenteres som noget ypperligt og attråværdigt, men den er og bliver kun hverdag for nogle ganske få procent af idrætsudøverne. Den menu, der til daglig serveres for mere end 95 procent af danskerne består ikke af hummersuppe, oksefilét og kage, men af langt enklere ting som frikadeller og havregrød.

Naturligvis skal der være plads til begge dele. Men vi skal passe på ikke at lade os forlede til kun at beskæftige os med den idrætslige overklasse og dens normer og holdninger. Fundamentet for al idrætslig udfoldelse i Danmark er arbejdet blandt de hundrede-tusinder børn og unge, seniorer og motionister i og udenfor de mange tusinde klubber. Dette fundament skal vi styrke gennem arbejdet på idræts højskolen. Vi skal kritisk vurdere, bearbejde og finde veje. Vi skal kort sagt finde frem til flest mulige opskriftsvarianter på frikadeller og havregrød, og vi skal anvise andre jævne menuer, så idrætsbilledet bliver så bredt og nuanceret som muligt. Vi skal give den enkelte udfordringer og inspiration, så hun/han kan, vil og tør eksperimentere med sig selv og havregrøden. Et af de steder, hvor der er muligheder for at afprøve sig selv både fysisk og

psykisk, og hvor der i bogstavelig forstand er chancer for at eksperimenterede med havregrøden, er friluftslivsområdet, der gennem de seneste 10 år er blevet udforsket og udviklet bl.a. på DJI.

Her møder eleverne i langt højere grad end andre steder med et åbent og fordomsfrit sind. Ikke belastet af bestemte holdninger og normer, men interesserede og villige til at udforske og opleve nye ting i nye miljøer med »nye« mennesker. Ganske naturligt bliver den indbyrdes afhængighed klar for deltagerne i gruppen – når der vandres gennem skov og over hede, når der slås lejr ved åbredden, når der skal laves mad og når man i den kølige nat skal holde varmen. Respekten for naturen og alt det levende skærpes, når kontrasterne mellem den uberørte og den vandaliserede jyske kyst opleves, når man en halv dag følges af sælerne langs Anholts strande og når man en tidlig morgen overværer en af de få tilbageværende danske fiskeørne i færd med dagens første måltid. Oplevelsen af elementernes enorme kræfter – i storm på Mossø eller i Kattegat, i minus 30° i Jotunheimens sneklædte fjelde eller i septembernattens tordenvejr – virker på een gang imponerende og forstemmende. Men sanserne skærpes og man oplever intenst sig selv som en lille del af et univers så stort og uoverskueligt, at man må søge styrke og tryghed i sin nærhed – i den lille gruppe man netop nu befinder sig i, og som man pludselig forstår værdien af. Uden et snævert fællesskab og et intenst samarbejde vil man være »fortabt«. Kun i et trygt og godt fællesskab kan man afprøve sine egne grænser, ja, gå ud over dem og søge nye udfordringer, finde nye værdier i tilværelsen.

I friluftsliv er der mulighed for at hente fornyelse og inspiration til de andre idrætsområder, man beskæftiger sig med. Der er således rig lejlighed til at (gen-)opdage den række sociale aspekter, der oprindeligt var til stede, i f.eks. holdspillene, men som mere og mere fortrænges af en stigende specialisering og kommercialisering. Ofte og oftere ser vi den enkelte spiller »føre sig frem« på andres bekostning – kun point, mål, oprykning og mesterskaber styrker fællesskabet i den idrætslige overklasse.

Vi skal blive ved havregrøden som noget basalt – også i vort idrætsbillede. Vi må sikre, at idrættens mangfoldige muligheder ikke indsnævres i jagten netop på point, mål, oprykning og mesterskaber, men at idrætsbegrebet udvides og nuanceres gennem nytænkning og kritisk vurdering af det bestående.

Som højskole skal vi være med til at flytte grænser og holdninger hos eleverne. Vi skal give mulighed for at den enkelte erfarer, oplever og tager ansvar, og vi skal ikke mindst fastholde hende/ham i ansvaret over for sig selv – som menneske og som idrætsudøver. Vi skal afdække kendte og ukendte livskvaliteter i flest mulige facetter, ligesom vi skal beskæftige os med kendte og ukendte områder i idrætten. Vi skal være højskole for alle og vi skal lave idræt for alle – vi skal vise, at det ikke kun er den flotte og veltilrettelagte idrætslige festmenu, der kan bruges, men at vores daglige havregrød har et indhold, der dækker netop vort behov, og som kan varieres på utallige måder. Alt sammen kræver det samarbejde, forståelse og indbyrdes respekt.

Mogens Rieks

Årets gang!

ANNAIDA

Forstanderskifte – en milepæl

Umiddelbart efter det ekstraordinære repræsentantskabsmøde den 14. april 1984, fik Idrætsskolens bestyrelse en skriftlig opsigelse fra forstander Tage Benjaminsen, gældende fra 1. oktober 1984. Vi tog opsigelsen til efterretning, men med beklagelse.

Tage havde fået tilbudt stillingen som forstander for den nye Sundhedshøjskole ved Skagen, og det var åbenbart en udfordring, Tage ikke mente, han kunne sige nej til.

Det blev så til familien Benjaminsens virke gennem to år på Idrætshøjskolen, hvor der blev sat gode spor.

Bestyrelsen ønsker familien alt godt i det nordjyske!

Og så velkommen til Ole Worm og familie. Bestyrelsen har blandt mange velkvalificerede ansøgere valgt Ole Worm som forstander.

Ole har en god, stærk baggrund – er lærer, har bl.a. været lærer på Idrætsskolen i 14 år, og virket som adjunkt på Odense Universitet de sidste par år. Megen idrætsteori har Ole nedfældet, – har undervist, og bl.a. været håndboldtræner i AGF og Fredericia KFUM.

Bestyrelsen ser med fortsat glæde og forventning frem til Idrætsskolens fremtid, også således der leves op til repræsentantskabets målsætning for Den jyske Idrætsskole.

Inger Engberg
formand

Årets gang!

Årets gang beskrives ofte kronologisk. Dette giver en fornemmelse af rytme.

Man kan også beskrive et årsforløb i emnekredse, hvorved pulsen måske mistes; men man opnår måske at få en mere overskuelig struktur af skolens samlede virksomhed. Dette forsøges her.

Den jyske Idrætsskoles væsentligste virke ligger i de uger, hvor vi driver egentlig højskolevirksomhed. En fremtrædende plads er den skemabundne undervisning eller den undervisning, der knytter sig til temaer, emner mv. Strukturen er nøje beskrevet i sidste årsskrift og vil derfor ikke blive gentaget her. Vi agter endnu eet år at indhøste erfaringer med den tredelte lærer- og elevgruppering. Denne opdeling er organisatorisk betinget. Den jyske Idrætsskole er naturligvis een skole ud fra fælles mål.

Linieperioden har været afprøvet, og ud fra evalueringer bliver der nu foretaget små justeringer. Afrundingsperioden, der bl.a. er karakteriseret ved meget stor elevindflydelse, bør nok i det kommende år planlægges i nøjere samarbejde med lærergruppen, for at alle får det største udbytte af disse dage.

Lærerrådet har nu besluttet, at alle timer er obligatoriske dvs. man kan som elev ikke vælge sig fri for nogle timer. Dette er sket for at styrke de musisk-kreative fag samtidig med, at vi tilbyder flere valgmuligheder herindenfor.

Generelt er det vor vurdering, at denne struktur giver en række fordele af social-pædagogisk art, men rummer naturligvis også enkelte ulemper, eks. vanskeliggør fælles kommunikation.

Den skemabundne undervisning har også i år været krydret af foredrag dels fra lærer side og dels af udefrakommende foredragsholdere, bl.a. har forfatteren Anders Bodelsen fortalt om tilblivelsen af egne værker.

I perioder brydes skemaet op med emnedage omkring eet centralt emne. Idrættens placering i det samfundspolitiske billede er blevet bearbejdet i de

almindelige idrætsstimer, og desuden har Claus Bøje, Ministeriet for kulturelle Anliggender, ud fra en indledningsforelæsning problematiseret forskellige idrætspolitiske indgange. Denne opstart efterfølges af en noget dybere bearbejdning på linieperioden, hvor eleverne har større idrætslig erfaring.

I hele uge 43 var der fælles tema handicap.

I en meget krævende arbejdsform søgte lærere og elever på forskellig vis, radiomediet, plakatkunst, dukketeater, musical, digteværksted m.m. at udtrykke deres syn på de handicappedes situation i dagens Danmark.

Hver gruppe har igen i år været på friluftstur med eneansvar for økonomi, mad og andet indhold.

Skolens pædagogiske ekskursion gik i 1984 til Beitolstølen som en samlet rejse. I 1985 i marts måned forsøger vi noget nyt. Der vil blive etableret 4 forskellige rejser til norske folkehøjskoler samt en tur til Ungarn, hvor vore elever vil vise danske danse og synge danske sange og modtage undervisning i tilsvarende ungarsk folkekultur. Vi er noget spændt på det samlede udbytte i forhold til det udbytte, vi kender.

De korte højskolekurser

Som en del af lærernes kontraktlige forpligtelser over for skolen har der eksisteret en vagtordning i de undervisningsfrie uger. Lærerne har ønsket at ændre dette forhold således, at de som forsøg forpligtede sig til at undervise og administrere en række ugekurser, hvis sigte og indhold blev fastlagt i lærerrådet. Denne forsøgsordning skal afprøves igen i sommeren 1985.

Den foreløbige konklusion er, at de afholdte kurser har indfriet såvel lærernes som deltageres forventninger. Kurserne har været rettet mod psykisk handicappede, ledere for disse og kurser for familier, der gerne ville prøve en uges højskole. Samme kursustyper tilbydes igen denne sommer, hvortil kommer et kursus i friluftsliv og et kursus, der sigter mod kulturarbejde i lokalsamfundet.

I løbet af januar 1985 vil lærerne og bestyrelsen føre forhandlinger om evt. ændring af de kontraktlige forhold.

Personale

Lischen Lyngholm har haft orlov i 2. del af 1984 for at efteruddanne sig. I denne periode har Britta Riishede vikarieret på bedste måde.

Vi har besluttet fra skoleåret 1985 at ansætte endnu en kvotalærer, således at der nu er 10 heltidsansatte undervisere, 3 kvotalærere og en forstander.

Som led i vore bestræbelser på at give handicappede/funktionshæmmede elever adgang til vort 32 ugers højskolekursus har Flemming Westh og Bent Lyngholm været på kursus på Blindeinstituttet. I år har vi optaget en svagtseende og blind elev samt to kørestolsbrugere. Det er vort indtryk, at disse elever fint integreres i elevflokket.

Udbygningsplaner

Som led i en samlet plan er der bestræbelser på at samle de administrative funktioner i een enhed – gerne i en tilbygning til skolen. Dette sker for at give det teknisk-administrative personale bedre arbejdsforhold samtidig med, at vi kan gøre hovedbygningen til udelukkende beboelse for elever og kursus i sommerperioden. Lærerværelset er i den forbindelse blevet flyttet ned på det tidligere forstanderkontor, og derved har vi kunnet reetablere 2 elevværelser. Dette betyder, at skolen nu har 118 elever – 60 kvinder og 58 mænd. Forstanderen er ved denne rokade blevet anbragt på 1. sal i den gamle hovedbygning. Vi håber meget på, at dette kun er en nødløsning, idet vi beder til, at vi kan få rentestøtte til en administrativ bygning. Denne bygning skulle andrage 1,2 mill. kroner og skulle også rumme en nødvendig forhal med ordentlige garderobe-forhold. Vi har fået afslag fra staten, men vil forny vor ansøgning – måske i ændret skikkelse.

Den jyske Idrætsskole har sammen med Vejle kulturhistoriske museum arbejdet tæt sammen omkring etablering af et idrættshistorisk aktivitetscenter for Vejle amt og by. Hensigten er at indsamle, bearbejde og udstille idrættshistorisk materiale i et levende aktivt idrætsmiljø. Vejle by har været meget imødekommende og har som en prøveordning ladet udstillingen »Sport i Vejle« flytte op på skolen i et år. Vi håber, at dette kan blive starten til et mere permanent »museum«.

Elevmøde/ jubilæumssammenkomst

Traditionelt er vejret altid godt til elevmøderne og traditionelt kommer der derfor også mange flere end tilmeldingerne angiver. Dette glæder naturligvis Den jyske Idrætsskole – selvom det afstedkommer nogle problemer; men hvor der er hjerterum er der husrum.

500 personer gav årets elevmøde liv og kraft. Den traditionelle jubilæumssammenkomst havde dette år en ny facet, idet det var første gang, at vi kunne fejre 40 års jubilarer. Der mødte glædeligt mange af disse evigt unge højskoleelever frem bl.a. den førstindmeldte elev på Den jyske Idrætsskole samt Haugaard Jensen, der var medforstander med Svend Aage Thomsen ved skolens start.

Jeg takker alle medarbejdere på Den jyske Idrætsskole for deres uselviske bestræbelser på at skabe et gæstfrit sted for elever og kursister.

Ole Worm

Elevforeningen

I elevforeningens formålsparagraf angives, at vi skal »vedligeholde forbindelsen mellem skolen og dens gamle elever og mellem eleverne indbyrdes, samt iøvrigt, hvor det er muligt, medvirke til at løse opgaver af interesse for DJI og højskolen i almindelighed«.

At opretholde forbindelser gør vi meget ud af i foreningen, idet vi udgiver diverse medlemsblade og afholder arrangementer på skolen for foreningens medlemmer.

Derimod har vi ikke gjort det store nummer ud af »højskolen i almindelighed«. Men vi forsøger mere og mere at få en debat igang, bl.a. via vort medlemsblad, idet vi ikke må narre os selv til at tro, at man kan isolere sig med sin idræt eller på sin højskole uden at tænke på resten af samfundet. I idrætten og på højskolen er vi i høj grad afhængige af samfundet omkring os (tilskud fra kommuner m.v. og mange forskellige fritidstilbud etc.).

Så vi forsøger at få vore medlemmer til at udveksle erfaringer, bl.a. om hvordan vores højskole/lederuddannelse hænger sammen med vort videre liv. Vi vil gerne kunne BRUGE hinanden og via den fælles interesse, idræt og debatten om den, opfylder vi yderligere foreningens formål om at vedligeholde forbindelse mellem forhenværende DJI'ere og DJI.

Pia Rask
elevforeningen

Elevmøde og jubilæumssammenkomst 1985

Den jyske Idrætsskole og elevforeningens bestyrelse indbyder til

ELEVMOÐE

lørdag/søndag den 10.-11. august

Alle medlemmer af elevforeningen vil omkring 1. juli få tilsendt indbydelse og program for mødet, som skolen og elevforeningen i samarbejde forhåbentlig kan gøre så interessant og spændende, at mange tidligere elever får lyst til at deltage aktivt i alle arrangementerne. Tag gerne kone, mand/veninde og børn med.

Mødeafgiftens størrelse vil blive meddelt på indbydelsen. En giroblanket til indbetaling og tilmelding tilsendes, og vi beder alle, der ønsker at deltage, *tilmelde sig skriftligt i forvejen* af hensyn til indkvartering og bespisning.

Har I selv overnatningsmuligheder i form af telt eller campingvogn, så medbring disse ting. Angiv det på tilmeldingsblanketten.

Tilmeldelser og indbetaling skal være skolen i hænde
senest torsdag den 1. august

JUBILÆUMSSAMMENKOMST

<i>Alle jubilarer fra årgangene:</i>	<i>1959/60</i>	<i>og</i>	<i>60</i>	<i>(25 år)</i>			
<i>1944/45</i>	<i>og</i>	<i>45</i>	<i>(40 år)</i>	<i>1964/65</i>	<i>og</i>	<i>65</i>	<i>(20 år)</i>
<i>1954/55</i>	<i>og</i>	<i>55</i>	<i>(30 år)</i>	<i>1974/75</i>			<i>(10 år)</i>

*vil få en særlig indbydelse til jubilæumssammenkomsten, som afholdes
lørdag den 10. august kl. 12,00*

Vi håber, at mange tidligere elever fra de nævnte årgange vil møde op. Prøv snarest muligt at kontakte jeres årgangskammerater – send deres adresser til skolen – og få dem til at komme den 10. august.

Sæt allerede nu kryds i kalenderes ved den 10.-11. august og reserver denne week-end til elevmødet.

Skolen og elevforeningen ønsker på gensyn til alle tidligere elever fra
Den jyske Idrætsskole. *Ole Worm/Pia Rask*

Den jyske Idrætsskoles elevforenings bestyrelse

Formand:	<i>Pia Rask Færøvej 8 7500 Holstebro</i>	<i>Tlf. 07-42 72 65</i>
Næstformand:	<i>Keld Thomsen Kongshaven 56 2500 Valby</i>	<i>Tlf. 01-16 90 01</i>
Kasserer:	<i>Carsten Lang Petersen Smalager 13, Bredballe 7120 Vejle Øst</i>	<i>Tlf. 05-81 41 84</i>
Sekretær:	<i>Sven Havelund Andersen Korsgade 38 st.tv. 2200 København N</i>	<i>Tlf. 01-37 33 21</i>
Elevkartotek:	<i>Lene Bach Sørensen Nylandsvej 49 A 8600 Silkeborg</i>	<i>Tlf. 06-81 11 27</i>
	<i>Lone Rasmussen Toften 7 5853 Ørbæk</i>	<i>Tlf. 09-98 14 33</i>
	<i>Anette Skov Markvangen 7 8260 Viby J</i>	<i>Tlf. 06-14 81 55</i>
Suppleanter til bestyrelsen:	<i>Eva Møller Ørnehøjen 46 8520 Lystrup Tlf. 06-22 11 22</i>	<i>Annette Mogensen Overbyvej 4 6000 Kolding Tlf. 05-53 26 24</i>
Revisorer:	<i>Gunnar Jensen Parkvej 7 6270 Tønder Tlf. 04-76 35 58</i>	<i>Henn. Rasmussen Ternevej 82 5210 Odense NV Tlf. 09-16 48 76</i>

Foreningens postgironummer: 8 04 1970 på kassererens adresse.

Dansk Håndbold Forbund, et gammelt bekendtskab fra skolens start i 1943, havde to arrangementer med deres dommere, som vi gerne ser igen.

Derudover må vi ikke glemme alle de mange trofaste forbund m.fl., som hvert år henlægger mange af deres kurser til skolen. TRIM-Komitéen, »Suhmsgadeprojektet«, som i år var udvidet med »Eng-haveprojektet«, to store hold som fik en god afslutning på deres uddan-nelse. Dansk Boldspil-Union med deres kursus, stævner, fællestræning for U. 16. og kvindelandsholdet.

Dansk Sportsdanserforbund og Århus Sportsdanserforbund har også udvidet deres kursusbehov, sidstnævnte havde i samarbejde med Birke-rød Amatørdommerforening en forlænget weekend her med ca. 90 del-tagere, og for alle holds vedkommende havde de gode instruktører, ver-densmestre Anne Margrethe og Hans Henrik Laxholm, Martin Curler og Carol Bedford, og på det sidste hold var det de nye verdensmestre Collin James og Lene Mikkelsen som instruktører.

Dansk Gymnastik Forbund har hvert år »topmøde« med gode uden-landske instruktører, i år Jac Delsing og Elly de Voss, Belgien.

Dansk Fodbold Træner Sammenslutnings årlige »Vejle Stævne« med over 120 fodboldinstruktører, topinstruktører og trænere.

Dansk Boldspil Union med deres seminar som altid har stor søgning, hvor deres kursus i årets løb bliver gennemgået, og nye impulser er der stadig at hente.

Dette er kun et lille udpluk af de mange kursus, som vi med glæde har været vært for.

De mange mundtlige tilkendegivelser og breve tyder på, at de har nydt at være gæster. Den tak er bragt videre til den trofaste stab af med-arbejdere som har medvirket til afviklingen af deres kursus.

I år var det første gang, skolens personale med bistand af gode hjæl-pere der stod for afviklingen af sommerens kursus, et forsøg som vi er glade for, at så mange har påskønnet os for.

Tak for godt samarbejde til alle forbund, unioner, ledere og kursus-deltagere.

Med et »på gensyn«.

Knud Thomassen

Kursuskalender 1984

Januar:

- 6.- 7. Idrætshøjskolen Sønderborg
 6.- 8. TRIM-komiteén
 6.- 8. Dansk Cricket Forbund
 13.-15. Gamle elever 1982/83
 14.-15. Silkeborg Badminton klub
 16.-19. Seminariernes Religionslærerforening
 17.- Jydsk Svømme Union - møde
 20.-22. TRIM-komiteén
 20.-22. Dansk Døves Idræts-Forbund
 22. Jydsk Boldspil Union - lederkursus
 25. Dansk Orienterings Forbund - møde
 25.-27. Petersholmskolen, Vejle
 27.-29. Dansk Sejlunion
 28.-29. Kogtved Søfartsskole
 29.-31. Amts Skatteinspektoratet
 31. Dansk Idræts Forbund
 Vejle Amts Kreds - møde

Februar:

- 3.- 5. TRIM-komiteén
 6. Danske Apoteksteknikeres forening - møde
 7.- 8. Hedeselskabet Viborg
 7.-10. Seminariernes Idrætslærerforening
 10.-12. Silkeborg Ungdomsskole
 11. Region Syd-Fodbolddommere
 11.-12. Dansk Sejlunion
 17.-18. Dansk Sportsdykker Forbund
 17.-18. Gamle elever 1980/81
 17.-18. Gamle elever 1980/81
 17.-18. Gamle elever 1982/83
 17.-19. TRIM-komiteén
 18.-19. Den jyske Idrætsskoles elevforening
 22. D.I.F. - møde
 23. Vejle Idrætsforening - dommermøde
 25.-26. Møldrup-Tåstrup Idrætsforening
 25.-26. Dansk Arbejder Idrætsforbund
 26. Dansk Boldspil Union
 Kvinde Fodboldlandskamp
 28. Dansk Apoteksteknikeres Forening - møde
 29. Seminariernes Idrætslærer Forening - møde

Marts:

- 2.- 3. Jydsk Boldspil Union - seriedommere
 3.- 4. Dansk Boldspil Union - danmarksseriedommere
 7.- 9. Jydsk Amatør Bokse Union
 9. Dansk Fodbold Træner Sammenslutning - møde
 10. Beder-Malling Idrætsforening
 12. Vejle Svømmeklub »Triton« generalforsamling
 13.-15. Dansk Amatør Bokse Union
 16.-18. Århus »1900«
 17.-18. Dansk Idræts Forbund
 18.-20. Fagl. udvalg Kurus i Idræt (Jørgen Poulsen)

19. Seminariernes Idrætslærerforening møde
 19. Dansk Idræts Forbund
 Vejle Amts Kreds
 21. Dansk Apoteksteknikeres Forening møde
 21. Dansk Boldspil Union og Jydsk Boldspil Union
 21. Dansk Idræts Forbund
 Vejle Amts Kreds
 22. HIVO - generalforsamling
 22. Vejle Idræts Forening - møde
 23.-25. Dansk Judo Union
 23.-25. Dansk Ride Forbund
 23.-25. Skensved Idrætsforening
 24. Dansk Idræts Forbund
 Vejle Amts Kreds
 25.-28. Gymnasieskolernes Matematikforen.
 26.-30. Vejle Museum
 27. Dansk Idræts Forbund
 Vejle Amts Kreds
 28. Firma Larsen & Nielsen
 28. Dansk Idræts Forbund
 Vejle Amts Kreds - møde
 29. Dansk Idræts Forbund
 Vejle Amts Kreds
 29. Vejle Gymnastikforening
 30.-31. Dansk Amatør Bokse Union
 30.-1/4. Dansk Sejlunion
 30.-1/4. Skensved Idrætsforening
 31. Dansk Idræts Forbund
 Vejle Amts Kreds

April:

- 1.- 6. Raufoss IL. træningslejr
 1.- 6. Vejle Museum
 2. Dansk Idræts Forbund
 Vejle Amts Kreds
 4. Dansk Idræts Forbund
 Vejle Amts Kreds
 6.- 8. Silkeborg Ungdomsskole
 7. Dansk Idræts Forbund
 Vejle Amts Kreds
 7.- 8. Dansk Idræts Forbund
 10. Dansk Idræts Forbund
 Vejle Amts Kreds
 12. Dansk Idræts Forbund
 Vejle Amts Kreds
 13. Firma Larsen & Nielsen - møde
 13.-14. Dragør Gymnastikforening
 13.-14. Køge Gymnastikforening
 13.-14. Holbæk Gymnastikforening
 13.-15. Trøgstad Gymnastikforening (Norge)
 13.-15. Dansk Ride Forbund
 14. Dansk Idræts Forbund
 Vejle Amts Kreds
 15.-21. Lørenskog IL.
 15.-22. Idrættslaget Tyrving
 24.-26. Roskilde Katedralskole - lejrskole
 25. En dag på højskole for pensionister

26.	En dag på højskole for pensionister	3.- 6.	Dansk Boldspil Union - medier
27.-29.	Dansk Ishockey Union	5.- 8.	Dansk Amatør Bokse Union
27.-29.	Dansk Handicap Idrætsforbund	7.-13.	Den jydske Idrætskole, familiekursus
27.-29.	Dansk Døve-Idrætsforbund	11.-	Dansk Boldspil Union
30.	Danske Apoteksteknikeres forening møde	11.-13.	dagkursus I A og I B
		11.-13.	Mølleåens Golfklub
		12.	Dansk Boldspil Union, dagkursus II
Maj:		13.	Dansk Boldspil Union, dagkursus III
4.- 5.	Foreningen af frie ungdoms- og efterskoler	14.	Dansk Boldspil Union
4.- 6.	Dansk Volleyball Forbund repræsentantkabemøde	14.-17.	dagkursus 4 A, 4 B, 4 C
5.-11.	Kursus for psykisk udviklingshæmmede	14.-17.	Dansk Boldspil Union, U 16
9.	Veje Idræts Forening - dommermøde	15.-	Dansk Idræts Forbund
9.	Firma Larsen & Nielsen	15.-21.	Nordisk ungdomslejr
9.-10.	Seminariernes Idrætslærerforening	15.-21.	Dansk Judo Union, sommerlejr
9.-13.	Suhmagadeprojektet	18.-22.	AVARTA, Kbh., træningsophold
10.	Dansk Apoteksteknikeres forening møde	22.-26.	Ålborg Karateskole
11.-13.	TRIM-komiteén	23.-27.	Danmarks 4-H
14.	Dansk Idræts Forbund	23.-28.	Gøtshed/Fårjenås Idrottsforening
15.-17.	Veje Amts Kreds - møde	26.-29.	Dansk Idræts Forbund, v/Vejle, Sønderjylland og Ribe Amtskreds Idrætslejr 84
17.-20.	Danske Huusmandsforeninger	26.-1/8	København Boldklub
21.-26.	De Danske Skytte-, Gymnastik- og Idrætsforeninger	28.-29.	Vejlby Idræts Klub
25.	Enghaveprojektet	28.-3/8	Psykisk Udviklingshæmmede
25.-27.	Dansk Fodbold Træner Sammenlutning - møde	29.-4/8	De Danske Gymnastik- og Ungdomsforeninger- og De Danske Skytte-, Gymnastik- og Idrætsforeninger gymnastikkursus
26.-27.	Dansk Orienterings Forbund		
29.-1/6	Dansk Idræts Forbund - Regionalmøde vedr. kvinder og idræt	August:	
30.-31.	Sports Tours, England træningsophold	3.- 5.	Slagelse BK
	Jydsk Boldspil Union - træningsophold	3.- 5.	Vorup FB
		3.- 5.	Dansk Sportsdanser Forbund
		3.- 7.	Dansk Sportsdanser Forbund
		5.- 9.	Dansk Sportsdanser Forbund ungdomskursus
Juni:		10.-12.	Elevmøde, Den jydske Idrætsakole
1.	Dansk Idrætslærerforening - møde	13.-19.	Old-Boys kursus
1.- 2.	De Danske Gymnastik- og Ungdomsforeninger	17.-	Dansk Fodbold Træner
2.	Dansk Idræts Forbund - møde	17.-19.	Sammenlutning - møde
2.- 3.	Dansk Idræts Forbund	18.-	Dansk Døve Idrætsforbund
2.- 3.	Dansk Volleyball Forbund	20.-24.	Dansk Håndbold Forbund
4.	TRIM-komiteén - møde	22.-	DT-dommersamling
11.-16.	Göteborg Fotbollförbund	22.-	Kastrupgårdsskolen - lejrskole
15.-16.	Den jydske Idrætskoles elevforening	23.-26.	DRK efteruddannelsesmøde
15.-17.	Dansk Judo Union	24.-26.	ARMENIA Hannover, træningsophold
16.-17.	Dansk Billard Union, delegertmøde	24.-26.	Dansk Amatør Bokse Union
16.-17.	Selvforsvars Kursus	27.-30.	Århus Sportsdanserforening og Birkerød Amatørdanserforening
16.-21.	Göteborg Fotbollförbund	28.	Dansk Boldspil Union, damebruttotrup
17.-23.	Kursus, psykisk udviklingshæmmede og idræt	30.	Dansk Idræts Forbund
21.	Firma Larsen & Nielsen	30.	Veje Amts Kreds - møde
21.	Dansk Idræts Forbund		Seminarierlærernes Idrætsforening møde
23.-26.	Veje Amts Kreds		Dansk Apoteksteknikeres Forening
26.-30.	Dansk Boldspil Union drengunionstævne		
27.-1/7	Dansk Boldspil Union landjuniorstævne	September:	
30.	Dansk Amatør Bokse Union	1.- 2.	DDSG&I og DDGU's - kursus i rytmik gymnastik
	Dansk Orienterings Forbund - møde	6.- 9.	Frederiksborg Volleyball Klub
Juli:		8.	Dansk Orienterings Forbund - møde
1.- 6.	Østjydsk Badminton Distrikt	8.- 9.	Samvirkende Idrætsklubber i Viborg
2.- 6.	Dansk Boldspil Union III.	12.-	Dansk Idræts Forbund
2.- 6.	Dansk Gymnastik Forbund, landslejr		Veje Amts Kreds - møde

13.	Farmaceutforeningen - møde	3.- 4.	Dansk Idræts Forbund
14.-15.	Speciallærerforeningen af 1981	4.- 7.	Gymnasieskolerne
16.-	Dansk Gymnastik Forbund		matematiklærerforening
	Grand Prix	5.-	Dansk Idræts Forbund
21.	Dansk Boldspil Union - møde		Veje Amts Kreds (anatomi, fysiologi)
21.-23.	TRIM-komiteen - løbetræning	7.	Dansk Idræts Forbund
23.	Dansk Gymnastik Forening		Veje Amts Kreds (anatomi, fysiologi)
	Syddjyllandskreds, Sæson-start	8.- 9.	Hedeselskabet Viborg
24.	Dansk Apoteksteknikers Forening	9.-11.	Dansk Automobil Sports Union
	møde	9.-11.	DDG&U - basketball
24.	Jydsk Svømme Union - møde	10.	Dansk Idræts Forbund
24.-25.	Østdansk Kvægavlforening		Veje Amts Kreds (anatomi, fysiologi)
24.-25.	Åbenrå Børnehave Seminarium	10.	Jydsk Svømme Union - møde
24.-26.	Københavns amts	12.	Farmaceutforeningen - møde
	Voksenpædagogiske Center	13.	Dansk Idræts Forbund
			Veje Amts Kreds (anatomi, fysiologi)
Oktober:		15.	Dansk Idræts Forbund
1.	Dansk Idræts Forbund		Veje Amts Kreds (anatomi, fysiologi)
	Veje Amts Kreds (grundkursus)	17.	Dansk Idræts Forbund
1.- 5.	Falcks Redningskorps		Veje Amts Kreds (anatomi, fysiologi)
3.	Dansk Idræts Forbund	17.-18.	Dansk Taekwon-do Forbund
	Veje Amts Kreds (grundkursus)	17.-18.	Dansk Gymnastik Forbund
4.	Danske Apoteksteknikeres Forening		Syddjyllandskreds
6.	Dansk Idræts Forbund	19.-23.	Kriminalforsørgens Personaleskole
	Veje Amts Kreds (grundkursus)	23.-25.	Dansk Fodbold Træner
8.	Dansk Idræts Forbund		Sammenlutning - trænerseminar
	Veje Amts Kreds - møde	26.	Dansk Apoteksteknikeres Forening
8.-12.	Falcks Redningskorps	26.	Dansk Idræts Forbund
9.	Dansk Idræts Forbund		Veje Amts Kreds, idrætsskader
	Veje Amts Kreds (grundkursus)	28.	Dansk Idræts Forbund
9.-10.	Falcks Redningskorps		Veje Amts Kreds, idrætsskader
11.	Dansk Idræts Forbund	28.	Dansk Idræthistorisk Forening
	Veje Amts Kreds (grundkursus)		møde
12.-14.	Dansk Cricket Forbund	29.-30.	Undervisningsministeriet
13.	Dansk Idræts Forbund		(møde for nye forstandere)
	Veje Amts Kreds (grundkursus)	30.- 2/12	Dansk Boldspil Union - seminar
15.-19.	Danmarks 4-H		
19.-21.	Dansk Judo Union	December:	
19.-21.	Dansk Ride Forbund	1.	Dansk Idræts Forbund
20.-21.	Dansk Ride Forbund		Veje Amts Kreds, idrætsskader
22.	Dansk Apoteksteknikeres Forening	4.	Dansk Idræts Forbund
23.-26.	Direktoratet for Gymnasieskolerne		Veje Amts Kreds, idrætsskader
	og HF	6.	Dansk Idræts Forbund
26.	Dansk Fodbold Træner		Veje Amts Kreds, idrætsskader
	Sammenlutning - møde	7.- 8.	Dansk Fodbold Træner
26.-27.	Dansk Idræts Forbund		Sammenlutning
	uddannelsesafdeling - møde	7.- 9.	hovedbestyrelsesmøde
27.-28.	Dansk Gymnastik Forbund	7.- 9.	Dansk Sejunior
	»Topmøde«	8.	Dansk Idræts Forbund
29.- 2/11	Kriminalforsørgens Personaleskole	8.- 9.	Veje Amts Kreds, idrætsskader
			Dansk Cricket Forbund
November:			bestyrelsesmøde
2.- 3.	Pædagogisk Kursus (psykotiske børn)	15.-16.	Danmarks Cykel Union
2.- 4.	Dansk Døve Idræts Forbund	15.-16.	Silkeborg Badmintonklub

Elevliste 1983/84

- 3679 Marianne Skaarup Andersen, Skydebanegade 31, 3.tv., 1709
København V
- 3680 Pia Hostrup Andersen, Borup Allé 35, 8900 Randers
- 3681 Tina Inger Elisabeth Andersen, c/o Åge Andersen,
Hovmålevej 91, 2300 København S
- 3682 Malene Bendtsen, Grønjordsskollegiet, v. 4308, 2300 Kbh. V
- 3683 Charlotte Bengtsen, Danmarksvej 6, 4800 Nykøbing F
- 3684 Pernille K. Billenstein, Hadsundvej 70, 9000 Ålborg
- 3685 Lone Bonde, Odensevej 60, Herrested, 5853 Ørbæk
- 3686 Inger Margrethe Fønss Brandt, Fasanvej 27, 7900 Nyk. Mors
- 3687 Marianne Buchert, Flagebakken 211, Thurø, 5700 Svendborg
- 3689 Lise Fuglsbjerg, Gl. Bregnerødvej 4, 3520 Farum
- 3690 Annette Hansen, Hermodsvej 13, 8800 Viborg
- 3691 Elisabeth Hansen, Fjældevænget 72, II.th., 8210 Århus V
- 3692 Eva Aarup Hansen, Ørnehøjvej 8, 9260 Gistrup
- 3693 Gitte Trier Hansen, Liljevej 9, 5250 Odense SV
- 3694 Heidi Holst Hansen, Sortbærvej 73, 8600 Silkeborg
- 3695 Lisbeth Krogh Hansen, Rundgården 2, II th., 2860 Søborg
- 3696 Mette Reenberg Hansen, Zinksvej 45, Godthaab,
9230 Svenstrup
- 3697 Inge Henriksen, Egevej 10, 7470 Karup
- 3698 Ulla Merete Henze, Guldsmedegade 28, III, 8000 Århus C
- 3699 Pernille Kaae Holm, Norddalen 8, Himmelev, 4000 Roskilde
- 3700 Lone Gasberg Jensen, Brorsonsgade 9, 4.tv., 1821 København
- 3701 Pernille Jensen, Svalegårdsvej 33, 9000 Ålborg
- 3702 Tina Hald Jensen, Baunehøjpark 32, I.tv., 3500 Værløse
- 3703 Lone Jochumsen, Fresiavej 10, 8541 Skødstrup
- 3704 Jette Johannsen, Kirkevænget 7, Kollund, 6340 Kruså
- 3705 Bodil Jørgensen, Tygsbjergvej 5, Horne, 5600 Fåborg
- 3706 Ingelise Jørgensen, Æskebækparken 70 m.f., 8660 Skanderborg
- 3707 Eva Kiesbye, Skovvej 42, 6880 Tarm
- 3708 Annette Sørensen Kjærsgaard, Oldrupvej 12,
8771 Hundslund
- 3709 Anne Marie Carøe Klitgaard, Stejlhøjvej 7, 9610 Nørager
- 3710 Mariann Knudsen, Ladingvej 31, Skivholme, 8464 Galten

- 3711 Lone Lyders Larsen, Ølsemaglevej 72, 4623 Ll. Skensved
 3712 Tina Larsen, Birkegade 24, II tv., 2200 København N
 3713 Grethe Lind, Balders Gt. 3, Herøya, N - 3900 Porsgrunn
 3714 Lone Widahl Madsen, 15 Park Hill Rise, GB - Croydon
 3715 Dorthe Mogensen, Schüttesvej 53, 8700 Horsens
 3716 Winnie Munch, Fælledvej 26, 3790 Hasle, Bornholm
 3717 Ann Nedergaard, Fjældevænget 72, II. th., 8210 Århus V
 3718 Iben Krogsgård Nielsen, Åmosevej 3, Ørby, 3210 vejby
 3719 Jytte Bundgaard Nielsen, Østergårdsvej 2, 8740 Brædstrup
 3720 Susanne Holtet Nielsen, »Ballegård«, Vrønding, 8762 Flemming
 3721 Ulla Nissen, Buckhurst Packhorse RD, Gerrards XUK,
 Bucks SL9 8JT
 3722 Birgitte Nygård, Lejemarksvej 24, 9690 Fjerritslev
 3723 Vibeke Ladefoged Olsen, Skovparken 233, 4220 Korsør
 3724 Lene Lederballe Pedersen, Tornballevej 83, Tilst,
 8381 Mundelstrup
 3725 Lone Rasmussen, Toften 7, 5853 Ørbæk
 3726 Marianne Sejr, Haderslevgade 6, 3. th., 8000 Århus C
 3727 Anette Juhl Skov, Markvangen 7, 8260 Viby J
 3728 Karin Stephensen, Kikhanebakken 44, 2840 Holte
 3729 Mette Marie Flohr Sørensen, Brejninggaardsvej 6, 6971 Spjald
 3730 Helle Tornvig, Gl. Herningvej 19, 7500 Holstebro
 3731 Gurli Thøgersen, Ribevej 60, Tobøl, 6683 Føvling
 3732 Mette Toft, Ringgårdsvej 4, 8270 Højbjerg
 3733 Helle Vilsbæk, Hjort Lorezensvej 28 6100 Haderslev
 3734 Susan Østergaard, Lellinge Allé 33 A, 2650 Hvidovre
 3735 Kenn Rye Andersen, Brorsonsgade 9, 4. tv., 1821 København V
 3736 Keld Hindhede Andersen, Junker Stranges Vej 56, 7100 Vejle
 3737 Kjeld Wittrup Antonsen, Hedeageren 26, 9230 Svenstrup J
 3738 Jan Beyer, Granbakken 22, 4400 Kalundborg
 3739 Erik Holmboe Borghus, Balle Kirkevej 15, 8600 Silkeborg
 3740 Steffen Hallgren Broustbo, Vejlevej 3, 2. tv., 6000 Kolding
 3741 Benny Brix, Varbergvej 81, 6100 Haderslev
 3742 Kent Bunk, Mallevej 62, Sennels, 7700 Thisted
 3743 Jens Christensen, Krumningen 10, Nagelsti, 4800 Nykøbing F
 3744 Per Bjerg Christensen, Dr. Margrethesvej 5, st.th., 8200 Århus
 3745 Kristian Dahl, Nørhedevej 29, Lyne, 6880 Tarm
 3746 Peter Danielsen, Rosensgade 93, 8300 Odder

- 3747 Hans Ole Djernes, Hadsundvej 70, 9000 Ålborg
 3748 Henri Dolfi, Bringehusene 14, 2750 Ballerup
 3749 Thomas Enevoldsen, Gientevej 1, 3660 Stenløse
 3750 Thomas Gade, Sirvej 16, 7500 Holstebro
 3751 Kurt Gutfelt, Jølbyvej 35, 2610 Rødovre
 3752 Jesper Hansen, Hellemosevej 8, 4400 Kalundborg
 3753 Mogens Sehested Hansen, Markvangen 7, 8260 Viby J
 3754 Jens Christian Huusmann, Mergellandvej 13, Tirslund,
 6541 Bevtoft
 3755 Erling Høg, Provstevej 12, 2. th., 2400 København NV
 3756 Lars Qvist Ibsen, Kagbanken 14, 5580 Nr. Åby
 3757 Lars Kjær Ipsen, Sønderholmsvej 31, 2690 Karlslunde
 3758 Joannes Jacobsen, Undir Ryggi 6, 3800 Thorshavn
 3759 Flemming Jensen, Nakkevej 40, Risgårde, 9640 Farsø
 3760 Karsten Brogård Jensen, Bybakken 66, Ræhr, 7730 Hanstholm
 3761 Lars Jensen, Vørhøj 23, Rinkenæs, 6300 Gråsten
 3762 Lars Jensen, Johannes V. Jensensvej 21, 9100 Skaldborg
 3763 Peter Bjarno Jensen, Borup Kirkevej 15, 8900 Randers
 3764 Tommy Jensen, Stausholmvej 7, 7673 Harboøre
 3765 Jens Jonassen, Torvegade 5 A, 3000 Helsingør
 3766 Karsten Jøhnk, Lindbjerg 32, 6200 Åbenrå
 3767 Michael Kock, Akelejevej 3, Havnbjerg, 6430 Nordborg
 3768 Kjetil Arne Kristensen, Østergade 42, kld., 9400 Nørresundby
 3769 Per Kristensen, Møllevej 1, 6855 Outrup
 3770 Peter Krogh, Edelsmindevej 9, 2700 Brønshøj
 3771 Frank Bjarne Larsen, Sct. Olajstræde 4, 1., 4400 Kalundborg
 3772 Bent Madsen, Tjerbyvej 183, Tjærby, 8900 Randers
 3773 Jens Strange Nielsen, Kettingevej 73, 4892 Kettinge
 3774 Niels Ole Nielsen, Grønnevænge 9, 2920 Charlottenlund
 3775 Thomas Aaboe Nielsen, Kolleruplund 62, 2660 Brøndby Strand
 3776 Jesper Pasler, Klosterparken 18, 2680 Solrød Strand
 3777 Niels Henrik Paulsen, Tulipanvej 7, 6700 Esbjerg
 3778 Hans Henrik Pedersen, Marselisboulevard 32, 8000 Århus C
 3779 Jens Jørgen Nymand Pedersen, Duelundvej 4, Fårup,
 8840 Rødkjærsbro
 3780 Karsten Lundal Pedersen, Provst Dreslersvej 75,
 9900 Frederikshavn
 3781 Kjeld Holm Pedersen, Falkevej 11, 6760 Ribe

- 3782 Anders Porsgaard, Trøjelsvej 37, 6760 Ribe
3783 Michael Frølich Rasmussen, Pinievej 14, Strøby-Egede,
4600 Køge
3784 Henrik Schødts, Stubbevungen 40, 5700 Svendborg
3785 Per Martin Skovsen, Vestergade 25 A, 6800 Varde
3786 Lars Stagsted, Toftvej 18, 2. th., 4130 Viby Sj.
3787 Søren K. Sørensen, Nyborgvej 45, 1. tv., 5000 Odense C
3788 Troels B. Sørensen, Karl-Poulsensvej 1, 8970 Havndal
3789 Warny Just Thomsen, FASTERKJÆRVEJ 2, 6900 Skjern
3790 Svend Vestbo, Mejlbyvej 14, 8250 Egå
3791 Kim Vistisen, De Mezasvej 1, 4. tv., 8000 Århus C
3792 Niels Ørtenblad, Fjældevangen 72, 2. th., 8210 Århus V

DEN JYSKE
IDRÆTSSKOLE
VEJLE

